

ใจมกิลส

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ ทำความสงบของใจ สัจธรรม เห็นไหม เราฟังสัจธรรม เราต้องการให้จิตใจเราเป็นธรรม ถ้าจิตใจเราเป็นธรรมนะ เราจะมีที่พึ่ง ปัจจุบันนี้เราแสวงหาที่พึ่งกันอยู่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานะ

ในสมัยโบราณเรา การคมนาคมเขามีการคมนาคมทางน้ำ ถ้าการคมนาคมทางน้ำ คนเราจะปลูกบ้านอยู่ใกล้แม่น้ำ แล้วถ้าคนสมัยโบราณเขาปลูกแพอยู่กับแม่น้ำเลย ถ้าเขาปลูกแพอยู่กับแม่น้ำนะ ถ้าเขามีลูกมีหลาน เด็กมันโตมากับน้ำ มันจะศึกษาของมัน มันจะว่ายน้ำของมันเป็น เพราะมันอยู่ใกล้น้ำ ถ้ามันว่ายน้ำของมันเป็น มันจะรักษาชีวิตของมันได้

แต่ถ้าคนเราคนไม่เคยนะ คนว่ายน้ำไม่เป็น เห็นไหม ในปัจจุบันนี้โลกเจริญ มีการคมนาคมทางรถ ถ้าการคมนาคมทางรถ เขาห่างเหินใจ แต่เขาก็ใช้สอยอยู่ คนเรา ปัจจุบัน ๔ อาหารน้ำสำคัญที่สุด เขาต้องมีกินน้ำเป็นการดำรงชีวิต แต่เรื่องการว่ายน้ำเป็นต่างๆ มันห่างเหินกันไป เวลาเขามีลูกมีหลานขึ้นมา เขาต้องฝึกฝน เขาต้องเอาลูกเขาไปหัดว่ายน้ำ เขากลับเด็กจมน้ำตาย การจมน้ำตาย ฉะนั้น ถ้าเด็กมันว่ายน้ำเป็น ถ้าเด็กมันว่ายน้ำเป็น มันจะรักษาชีวิตของมันได้

แล้วคนสมัยโบราณเรา ผู้เฒ่าผู้แก่ของเรา นับถือพุทธศาสนา ถ้านับถือพุทธศาสนา มันก็ต้องมีการศึกษา มีความเข้าใจในพุทธศาสนา ถ้ามีพุทธศาสนา เห็นไหม เด็กมันมีวัฒนธรรมของมันไง มันเข้าใจของมัน ถ้าเข้าใจของมัน มันเข้าใจเรื่องศาสนา

แต่ในปัจจุบันนี้คนเข้าวัดมันน้อยลง สิ่งต่างๆ ที่เวลาเกิดขึ้นมา เขาไม่เข้าใจเรื่องศาสนา เวลาศาสนามีสิ่งใดเกิดขึ้นมา เขาไม่เข้าใจ เขาไม่เข้าใจ แล้วเขาไม่สนใจด้วย ถ้าไม่สนใจนะ เพราะ

ไม่ใช่เรื่องของเรา ทั้งๆ ที่มันเป็นเรื่องราวฐานนะ ฐาน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การที่พระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกครองเป็นผู้นำ ศาสนาสมานสังคัมให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าเป็นผู้นำก็ต้องมีทศพิธราชธรรม ถ้าผู้ที่มีคุณมีอำนาจวาสนาก็ต้องเป็นธรรม

สิ่งที่เป็นธรรม พุทธศาสนาสอน สอนอย่างนี้ สอนให้คนอยู่กันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าสอนให้คนอยู่กันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข เราก็มีราก เห็นไหม คนมีรากขึ้นมา ถ้ามันศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเข้าใจสิ่งนั้นได้ นี่พูดถึงทางโลกนะ แล้วถ้าทางโลกเป็นอย่างนั้น เราเกิดมา เราก็เกิดมาเป็นโลก เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราต้องการประพฤติปฏิบัติ เราต้องมีคุณธรรมในใจของเรา ถ้าเรามีคุณธรรมในใจของเรา เราศึกษาธรรมๆ เราศึกษามาเป็นความจริงของเราหรือไม่เป็นความจริงของเรา

ถ้าเป็นความจริงของเรา เราศึกษามา วัฒนธรรมประเพณี คนว่าอย่าเป็นมันก็รักษาชีวิตของมันได้ ถ้ามันรักษาชีวิตของมันได้ ตกน้ำตกท่า มันว่าอย่าไปได้ มันรักษาชีวิตของมันได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีวัฒนธรรมของเรา เราเข้าใจเรื่องศาสนาพุทธ เห็นไหม พุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร

การดำรงชีวิตของเราก็คำรงชีวิตแบบโลกๆ ถ้าดำรงชีวิตแบบโลก เราพึงธรรมๆ เราต้องการมีธรรมในหัวใจ เราศึกษาธรรม เราปฏิบัติธรรม ก็ต้องการมีคุณธรรม ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา ธรรมชาติของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง หัวใจของเราจะมีความร่มเย็นเป็นสุขใจ ถ้าหัวใจมีความร่มเย็นเป็นสุข

เราเกิดมาเป็นโลกๆ อยู่กับโลก โลกมันก็ต้องมีหน้าที่การงาน ต้องมีการกระทำ นี่เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องธรรมดา แต่เรื่องธรรมดาแล้ว จิตใจของคน ถ้ากิเลสมันหยาบ กิเลสมันบางแตกต่างกันไป ถ้ากิเลสมันหยาบๆ เขาไม่สนใจทางนี้เลย เอารัดเอาเปรียบเขาไปทั้งนั้น เวลาทำอะไรสิ่งใดมีแต่ความเห็นแก่ตัว เอาแต่ใจตัวเองเป็นที่ตั้ง แต่ถ้าคนมีการศึกษามีการกระทำขึ้นมา มันพยายามจะรักษาหัวใจของเรา รักษาหัวใจของเราเพื่ออะไร? รักษาหัวใจของเราเพื่อให้ไฟมันเบาลง ไฟที่มันเผาผลาญใจให้มันเบาบางลง เพื่อตัวเราเองนี่แหละ

แต่ถ้ามันไม่ได้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ศึกษาสิ่งใดเลย มันมีแต่แรงกระตุ้นของกิเลสตัณหาทะยานอยาก เห็นไหม ไฟมันจะมีมากขึ้น ไฟมันจะเผาผลาญมากขึ้น ถ้าไฟเผาผลาญมากขึ้น มันมีแต่ความเร่าร้อนไป เวลาмиแต่ความเร่าร้อน เราจะไปหาใครล่ะ

ในปัจจุบันนี้เขาไปหาจิตแพทย์ เวลาคนมีปัญหาเรื่องความคิดนี้ไปหาจิตแพทย์ๆ ทั้งนั้นนะ แต่ถ้าในสมัยโบราณเรามีพระเป็นที่พึ่ง มีวัดเป็นที่พึ่ง ถ้าวัดเป็นที่พึ่ง คนเราไปวัดไปวามันเปิดกว้างขึ้นมา มันอยู่ในสังคม มันไม่อึดอัดตันใจของมัน แต่ถ้าคนเราอยู่กับเราด้วยความเห็นแก่ตัวต่างๆ มันมีความอึดอัดตันใจของมันนะ

สังฆกรรม สังฆกรรมเป็นแบบนี้ไง ถ้าสังฆกรรมเป็นแบบนี้ คนโบราณเขาถึงมีวัดมีวาประจำหมู่บ้านเป็นที่พึ่งอาศัยของเขา ศาสนาธรรมๆ ถ้าปฏิบัติธรรมได้ มันเป็นประโยชน์กับเขา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะศึกษาของเรา ในปัจจุบันการคมนาคมทางรถ เดี่ยวนี้การคมนาคมเขาไปเครื่องบินกันหมดแล้วละ มันยังห่างเหินไปกับเรื่องทางน้ำ เวลาตกทุกข์ได้ยากขึ้นมาทำอะไร มันแห้งแล้งไปหมดละ

แต่แห้งแล้งไปหมด เพราะเราต้องศึกษาไป เขาถึงศึกษาธรรมะกัน เขาถึงพยายามจะเอาเด็กเอาลูกเอาหลานเข้ามาเข้าวัดเข้าวา กัน เข้าวัดเข้าวาให้จิตใจของเขามีคุณธรรม ให้จิตใจของเขาไม่เดือดร้อนในใจของเขา ถ้าลูกหลานของเรามันมีความสุขของมัน มันไม่เดือดร้อนของมัน พ่อแม่ก็สบายใจ

เราสอนลูกสอนหลานของเราให้เป็นคนดี ถ้าเป็นคนดี ถ้ามันฉลาดขึ้นมา มันยังมีประโยชน์ขึ้นมาใหญ่ ถ้าเป็นคนดี คนดีเพื่อใคร? คนดีเพื่อตัวของเขาไป เห็นไหม มนุสสศิริจนาโน มนุสสเปโต มนุสสเทโว มนุษย์มันเป็นได้หลายๆ อย่าง เราต้องการกันตรงนี้ นี่พูดถึงในประเพณีวัฒนธรรม

นี่เขาว่ายน้ำได้นะ คนว่ายน้ำได้มันเอาชีวิตของมันรอดไปได้ มันไม่ถึงกับจมน้ำตาย คุณิ เวลาคนจมน้ำ ถ้าว่ายน้ำไม่เป็น คนจมน้ำนะ มันกระเสือกกระสนขนาดไหน มันกระเสือกกระสนมันดิ้นรนของมัน เพื่อให้พ้นจากความตายอันนั้น นี่เวลาคนจมน้ำนะ จมน้ำตาย ถ้าจมน้ำตายไปแล้ว มันตาย มันตายแต่ภพชาตินี้ มันตายไปเฉพาะภพชาตินี้ มันกระเสือกกระสนไป

แต่เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาใจมันจมกิลีส เวลา มันจมกิลีส เห็นไหม คุณิ เราผลิตเพลินกับชีวิต เราไม่มีสังขะ เราไม่ตั้งสังขะของเรา เราไม่มีความเพียรของเรา เราไม่ชวนชวนของเรา มันจมกับกิลีส เห็นไหม ในชาตินี้มันก็ไม่ตาย แล้วมันจมกิลีส เพราะกิลีสมันอยู่ในใจของเราไป เราจมกับกิลีสไป เวลาเราหมดอายุขัยไป เวียนตาย เวียนเกิดไป มันมีกิลีสตามไปตลอด

นี่เวลาจมกับกิเลสมันไม่รู้ผิดรู้ถูก ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี ไม่รู้สิ่งใดเลย แล้วไม่รู้ผิดชอบชั่วดีสิ่งใดแล้วมันยังเอาแต่เบียดเบียนคนอื่นนะ เบียดเบียนตัวเองแล้วเบียดเบียนคนอื่น ถ้ามันไม่เบียดเบียนตัวเอง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นโทษที่ไฉ

เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญานิการมา เวลาที่เกิดที่สวนลุมพินี “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” แต่ก็ต้องแสวงหาขนาดนั้น การแสวงหาธรรมมันแสวงหาทุกอย่างนี้ไฉ

ถ้าไม่มีองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ใครมันจะศึกษาได้ ถ้าศึกษาได้ก็มีแต่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะศึกษาด้วยตนเองขึ้นมา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศาสนามีคุณค่าขนาดนี้ แล้วศาสนาสอนเข้ามาที่นี้ไฉ มันไม่มีลัทธิศาสนาไหนจะสอนให้คนพ้นจากทุกข์ไปได้ สอนให้ยอมจำนนทั้งนั้นนะ ไปเชื่อไปถึงเวลารอวันพิพากษา ไปพิพากษา ใครต้องไปพิพากษา

ของเราทำความดีความชั่ว กรรมของเรามันพิพากษาไปแล้วละ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันพิพากษากับเราอยู่ตลอดเวลา แต่เวลาจะเอาจริงขึ้นมา เอามาจากไหน เอามาจากไหน

นี่เขาก็ยังไปรอพิพากษาอยู่นะ เพราะว่าทำดีทำชั่วแล้วก็ไปอ่อนวอนกันเอา ทำสิ่งใด นี่ลัทธิศาสนาอื่นเขา นี่มันเรื่องของเขา เพราะว่าเขามีความเชื่อของเขาอย่างนั้น แต่ความเชื่อของเราละ ความเชื่อของเรา เราเชื่อถึงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ทำดีได้ดี

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศาสนามีคุณค่าขนาดนั้น ถ้ามีศาสนามีคุณค่าขนาดนั้น มันยังไม่เข้าใจตัวเองเลย เห็นไหม เหยียบแผ่นดินผิดๆ ถ้าเหยียบแผ่นดินถูก นี่เหยียบแผ่นดินถูก แผ่นดินโลกเราเหยียบย่ำอยู่กับโลก เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องสิ่งใดละ

พระพุทธศาสนาสอนเริ่มต้น ประเพณีวัฒนธรรมก็สอน ตั้งแต่โบราณมา ผู้เฒ่าผู้แก่เรานับถือศาสนาพุทธ เอาศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เราเกิดมาเราก็รู้เราก็เห็นของเรา มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมก็รู้ ก็ว่ายน้ำเป็น คนว่ายน้ำเป็นถ้าไปเกิดอุบัติเหตุ เกิด

ตะกริวกินเขาก็จมน้ำเหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน เราก็ศึกษาเรื่องศาสนา เราก็เข้าใจศาสนา เราว่าศาสนา แต่มันไม่รู้จักใจ ไม่รู้จักกิเลส เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราเชื่อมั่นของเราว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว อัครสาวกต่างๆ ก็ปรินิพพานไปแล้ว ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านก็ปฏิบัติของท่านจนสิ้นกิเลสไปแล้ว ถ้าสิ้นกิเลสนะ ก่อนจะสิ้นกิเลส สิ้นกิเลสได้อย่างไร ก่อนจะสิ้นกิเลสได้ เขาก็ต้องรู้จักกิเลส เขาต้องบริหารจัดการของเขา เขาต้องชำระล้างกิเลสในใจของเขาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป จนกว่าจิตใจของเราจะพ้นไปเป็นธรรมชาติ พ้นออกไปทั้งหมด นี่เขาสิ้นกิเลสไปแล้ว แล้วเราละ

เราศึกษาธรรมมา ใจมันจมกับกิเลสไปนะ “อ้าว! ก็เราเป็นคนดีแล้ว เราก็ประพฤติปฏิบัติแล้ว เราก็ทำของเราแล้ว ทำทุกอย่างเลยนะ” นี่มันจม ใจมันจมกิเลสไปไง มันไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีสามารถจะทำให้ตัวเองพ้นออกไปได้ ทำให้ตัวเองมีกำลังใจให้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาละ เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีศรัทธามีความเชื่อใจใหม่ เราออกมา นี่พระเขาออกมาบวช ออกมาบวชเพื่อจะศึกษาธรรม ออกมาบวชเพื่อจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีคุณธรรมขึ้นมา ถ้าออกประพฤติปฏิบัติให้มีธรรม ครูบาอาจารย์ของเราเวลาออกบวชขึ้นมา ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ เวลาสวดมนต์สวดพรอยู่ของเรา จิตมันจะสงบเข้ามาตลอดเวลา เอ๊ะ! ถ้ามันง่ายคายอย่างนี้ ตลอดชีวิต! บวชแล้วจะมีความสุขเลย จะพ้นจากทุกข์ไปให้ได้ เท่านั้นละ ภาวนาไม่ลงเลย ภาวนาไม่ลง

ฉะนั้น เวลาเราบวชมาแล้ว ถ้าเราบวชมา เรามีสติมีปัญญาเข้ามา อย่างน้อยก็ต้องให้จิตมันสงบบ้าง อย่างน้อยที่เราทำกันอยู่นี้ ถ้าเราเป็นฆราวาส เราก็ทำที่ว่าเป็นฆราวาส เราไม่ใช่นักรบ เราก็ทำพอเป็นพิธี ทำตามกำลังของตัวเอง แต่ตอนนี้เราวางหมดแล้ว เราเสียสถานะของเราในการเป็นฆราวาส เรามาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระ นี่เป็นนักรบ นักรบ เห็นไหม

คูสิ วัตรกรรมฐาน ๒๔ ชั่วโมง ให้ภาวนาได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง คูสิ เวลาเขาอยู่ทางโลกกัน เขาบอกว่าเขาไม่มีโอกาสภาวนา เขาต้องมีหน้าที่การงานของเขา เวลาเขาจะภาวนาก็ตั้งแต่เลิกงานมาแล้ว กลางคืนถึงได้ภาวนาของเขา เขาก็พยายามชวนชวายของเขา เขาอยากได้ของเขา อยากได้ของเขาเพราะอะไร เพราะสถานะของฆราวาสใช้ใหม่ เขาปฏิบัติของเขา

แต่เวลาเขาบอก ถ้าเสียสละออกไปบวชเป็นพระหรือนักปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมงได้ปฏิบัติ เขาก็คาดหวังของเขาว่าถ้าเขาทำได้ขนาดนั้น เขาจะได้คุณธรรมของเขา นี่ไง หักว่ายน้ำ มันมีกำลังใจขึ้นมา

แต่เวลาเราบวชมาแล้วละ เราเป็นนักรบแล้ว เราจะคันคว้าแล้ว นี่คนจมน้ำตาย เวลาเขาจมน้ำตาย เขาทะเลถึงหนีขึ้นมาจากน้ำ เขาเห็นโทษของมัน เราบวชมาเป็นพระ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย คนเกิดมามีอวิชา มันมีพญามารอยู่ในหัวใจของเรา “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจเราไม่ได้เลย”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเยาะเย้ยมาร เพราะทำลายมาแล้ว ผ่านมาแล้ว ถึงเยาะเย้ยมันได้ แต่เราไม่ใช่เยาะเย้ยมาร มารมันจีหัวเอาอยู่ที่นี่ ศึกษาธรรมมามันกึ่งๆ อยู่ นั่นนะ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานะ ถ้ามันซาบซึ้ง เพราะเรามีปมประเด็นในใจ เราคันคว้าของเรา เราเปิดตำรับตำราของเรา ถ้ามันตอบโจทย์อันนี้ได้ มันก็ อืม! มีความสุข มีความพอใจอยู่พักหนึ่ง มันก็สงบตัวลง เพราะอะไร เพราะกิเลสมันกลัวธรรม กลัวธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่ได้กลัวธรรมของเราไง

ขนาดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังปราบกิเลสได้ ทำให้กิเลสมันอายได้ กิเลสก็หลบหลีกไปได้ แล้วเราจะเอาความจริงของเรา เราปฏิบัติของเรา ถ้าเราไม่ใช่ความจริงของเรา อันนั้นมันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันประเพณีวัฒนธรรม มันเป็นปริยัติ การศึกษามา ศึกษาเป็นวิชาการมา มันต้องทำให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันถึงจะเห็นตัวกิเลสจริงๆ แล้วชำระล้างกันจริงๆ ถ้าชำระล้างจริงๆ จิตใจมันถึงจะไม่จมไปกับกิเลส

จมไปกับกิเลส กิเลสมันทำลายโอกาสของเรา เห็นไหม คนจมน้ำตายมันก็ตาย จมน้ำแล้ว ถ้ามีหน่วยกู้ภัยมาช่วยขึ้นมา เขาก็ผายปอดให้ฟื้นได้ ไปส่งโรงพยาบาล อาจะกลับคืนมาได้ แต่เวลาใจมันจมนกิเลส มันไม่มีโอกาสเลย มันมีติดบอด แล้วมันไปตามประสากิเลสนะ นี่มันไปตามประสากิเลสที่กิเลสจะบังคับบัญชาให้ใช้ชีวิตอย่างนั้นเลย

ฉะนั้น เวลาเราเข้าพรรษากัน เราถึงว่าคนที่เขาเคยกินเหล้าเมายา เขาก็งดในเข้าพรรษาของเขา นี่หักว่ายน้ำๆ มันจะเอาตัวเองเข้าฝั่งให้ได้ แต่เราเห็นความเห็นมากกว่านั้น เราพยายามประพฤติก

ปฏิบัติของเราตามความเป็นจริง ถ้าเราทำของเราเป็นจริง เราตั้งสติของเรา ตั้งสติจะกับเรา ถ้าตั้งสติจะกับเรา เราทำภาวนาของเราเนะ เรามีสติปัญญาของเรา เรามีคำบริกรรม

เพราะจิตนี้เป็นนามธรรมนะ คูติ เราจะทำอะไรก็แล้วแต่ เราต้องหาอุปกรณ์อันนั้นมาเพื่อจะทำหน้าที่การงานของเขา เวลาเรามาอยู่วัดอยู่ว่า เราบวชมาเป็นพระ เวลาปฏิบัติ ปฏิบัติ เห็นใหม่ มันก็เป็นวินัยกรรม บวชขึ้นมา ญัตติจุดตุตถกรรม บวชขึ้นมาเป็นพระ เวลาบวชขึ้นมาเป็นพระ เราทำตามธรรมวินัยของเรา แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา มันก็ท่องบ่น การท่องบ่นนั้นคือการศึกษานในทางปริยัติ

แต่ในทางปฏิบัติละ ทางปฏิบัติมันก็ท่องบ่นเหมือนกัน แต่ท่องบ่นด้วยคำบริกรรม ถ้าท่องบ่นด้วยคำบริกรรม ถ้าจิตมันท่องบ่นด้วยคำบริกรรม มันมีที่เกาะที่อาศัยของมัน ถ้ามีที่เกาะที่อาศัยของมัน ถ้าเราเห็นโทษนะ คนที่เห็นโทษเห็นภัยขึ้นมา ถ้าเกาะสิ่งนี้มันจะอาศัยของมันอยู่ได้ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตมันมีกิเลส กิเลสมันพลิกแพลงของมัน มันเบื่อหน่ายของมัน มันต่อต้าน ถ้ามันต่อต้าน เราก็บริกรรมไม่ได้ เราบริกรรมไปแล้วมันมีแต่ความตึงเครียด มันมีแต่ความเบื่อหน่าย มันไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาเลย เห็นไหม

เวลาเขาจะบั้นหม้อปั้นไห เขาต้องหาดิน ดินที่มีคุณภาพ แล้วถ้าดินมีคุณภาพ เขาต้องย่อยสลาย เขาต้องแช่ดินไว้ให้มันควรแก่การปั้น เวลาปั้นขึ้นมา เขาปั้นเป็นหม้อเป็นไหขึ้นมา มันก็เป็นหม้อเป็นไหขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะปั้นหม้อปั้นไห มันไม่เคยใจ ดินมันแข็ง ดินมันเป็นเม็ด มันปั้นขึ้นมาไม่ได้ พอปั้นขึ้นมาไม่ได้ เราก็เบื่อหน่ายๆ ทั้งนั้น พอมันเบื่อหน่าย มันเป็นเรื่องธรรมดา คูติ เด็กฝึกหัดใหม่ เวลาฝึกหัดงานสิ่งใด ถ้าเขามีความตั้งใจของเขา เขาทำสิ่งใดของเขา เขามีความมุมานะของเขา เขาจะทำของเขาได้ แต่เรามันเก๋ๆ เจินๆ เก๋ๆ กังๆ

ถ้าเก๋ๆ กังๆ นี้วางไว้ วางไว้ เรามีเป้าหมายนะ เรามีเป้าหมายจะพ้นทุกข์ เรามีเป้าหมายบวชมาแล้วเราอยากจะทำความสงบของใจเข้ามา เราอยากจะรู้อยากจะเห็น อยากได้สัมผัส สติสมาธิ ปัญญา อยากได้สัมผัส ถ้าสัมผัสขึ้นมา มันเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก จิตได้สัมผัส ถ้าจิตได้สัมผัส นี่รสของธรรมๆ มันเป็นเรื่องธรรมโอสภที่เข้ามาช่วยให้จิตใจของเราเข้มแข็งขึ้นมา ถ้าจิตใจของเรา เรายังไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัย ก็เหมือนคนฝึกหัดใหม่ๆ เขาทำสิ่งใดเขาล้มลุกคลุกคลานของเขาไป นี่เป็นเรื่องธรรมดานะ มันเป็นเรื่องธรรมดา เราไม่ใช่พระอรหันต์

พระอรหันต์นะ คูตี พระอรหันต์คูหลวงปู่ขาว พระอรหันต์ที่ว่าเดินจงกรม ๓ เส้น เข้ากลางวัน เย็น ของหลวงปู่ขาวนะ นั่นพระอรหันต์ ความเพียรมันเป็นวิหารธรรมเลย ความเพียรเป็นเครื่องอยู่ อยู่กับความเพียร อยู่กับการบริหารจัดการใจ มันมีความสุข มันมีความสุข จิตใจมันไม่ไปไหน นี่วิหารธรรมใจ รอวันหมดอายุขัย เพราะโลกนี้ไม่มีอะไรตื่นตื่นไปอีกแล้ว มีเท่านั้น ฐึรอบขอบชิดหมดแล้ว มันไม่มีอะไรน่าสงสัยเลย

แต่ของเราเรายังตื่นตื่น ยังคาดหมาย ยังหวังอยู่ หวังไปทุกอย่าง นี่มาร กิเลสมันลั่นฝิ่งหวังสิ่งใดมันก็ได้แค่ดำรงชีวิต เราเป็นทุกข์เป็นร้อน ถ้าเป็นฆราวาสก็เป็นทุกข์เป็นร้อนว่าเราจะดำรงชีวิตของเราอย่างไร ต่อไปภาคหน้าเราจะอยู่กันอย่างไร พ่อแม่ก็ห่วงลูก ลูกก็หลาน หลานก็ห่วงกันไป พ่อแม่เลี้ยงลูกโตแล้วก็จะมาเลี้ยงหลาน เลี้ยงหลานแล้วก็จะไปเลี้ยงเหลน มันก็คิด นี่สังคม สาขบุญสาขกรรม

ถ้าสาขบุญสาขกรรม ถ้ามีสติปัญญาจะ ชีวิตหนึ่งก็ชีวิตหนึ่ง ความประสบความสำเร็จชีวิตของเขา ถ้าจิตใจเขามั่นคง จิตใจเขาดี เขาทำสิ่งใด เขาประสบความสำเร็จของเขา ถ้าจิตใจของเขาเขามีเวรมีกรรมต่อเขา เขาทำสิ่งใดมามันขาดตกบกพร่องเขา เรานี้อุเบกขา พรหมวิหาร ๔ ถ้าเราชี้แนะสิ่งใดได้ เราก็ช่วยของเขา เราก็ทำของเขา

เราบั่นสิ่งใดให้สมความปรารถนาเราไม่ได้หรอก เราจะบั่นสิ่งใดให้มันเป็นสมความปรารถนาของกิเลส แล้วกิเลสนี้มันลั่นฝิ่ง มันไม่มีวันพอหรอก ถ้ามีสติปัญญากับหัวใจของเรา มันก็ไม่เดือดเนื้อร้อนใจไปกับเขา ถ้าไม่เดือดเนื้อร้อนใจไปกับเขา เราก็มีโอกาสจะได้ภาวนาแล้วโอกาสที่ได้ภาวนาเห็นไหม

หน้าที่การงานเราก็ทำของเรา แต่เราเวลาภาวนาของเรา เรากำหนดลมหายใจเข้านี่ก็พุท ลมหายใจออกนี่ก็โธ ถ้าเราบริกรรมพุทโธ พุทโธด้วยพุทธานุสติ พุทโธๆๆ เราก็พุทโธของเราไป ถ้าเรามีปัญญาอบรมสมาธิ เราก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราไป นี่ใจ งานนี้เป็นงานนามธรรม

เวลาปฏิสนธิจิต จิตปฏิสนธิวิญญาณ เวลามันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ มันมาของมัน มันมาโดยนามธรรม แล้วเวลามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา สอนเรื่องนามธรรม สอนเรื่องใจๆ

พอเรื่องใจ ใจมันทุกข์มันยากเพราะใจทั้งนั้นนะ เกิดมาเราก็มีร่างกายเหมือนกัน เราก็มีหน้าที่การงานเหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญา เราหาเลี้ยงชีพเราได้ทั้งนั้นละ เราหาเลี้ยงชีพ แต่นี้เราเห็นว่าความเลี้ยงชีพในโลกมันเป็นความทุกข์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าทุกข์นี้เป็นอริยสัจ ทุกข์นี้เป็นความจริง ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป ทีนี้ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป แล้วจะพ้นจากทุกข์ทำอย่างไร

พ้นจากทุกข์ เห็นไหม เราก็บอกว่าเราเกิดมากับโลก เรามีหน้าที่การงานกับโลก เราจะทิ้งจากโลกนี้ไปไม่ได้ หรือบางคนก็คิดว่าเราออกไปปฏิบัติแล้วเราจะทำความจริงไม่ได้ นี่มันวิตกกังวลไปทั้งนั้น

ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ ชีวิตก็เป็นเท่านั้นเอง เราจะไปตื่นเต็นอะไรกับสิ่งใด แต่เวลาจะเอาใจของเราดี เอาใจของเราไม่ให้ใจมันจมไปกับกิเลส จมไปกับกิเลสคือมันไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับมัน มันไม่เห็นดีเห็นชั่ว มันไม่เห็นโทษเห็นภัย มันไม่เห็นสิ่งใดเป็นความจริงของมัน ฉะนั้น ถ้าใจมันจมกับกิเลสอย่างนี้ กิเลสมันก็เหยียบย่ำอย่างนี้ แล้วถ้าเราจะฟื้นฟูหัวใจของเราขึ้นมาไม่ให้มันนอนจมกับกิเลสตลอดไป เราก็พยายามจะฟื้นฟู ฟื้นฟูขึ้นมา ถ้ามันฟื้นฟูขึ้นมา

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการ เทศนาว่าการเรื่องฆราวาส ก็เป็นอนุบุพพิกถา ให้ทำทาน ให้ต่างๆ เพราะกว่าเขาจะตั้งใจภาวนาของเขาได้ ไม่ใช่คนเกิดขึ้นมาทุกคนจะภาวนา ทุกคนจะพ้นจากทุกข์ไป ศาสนาเขายังไม่เชื่อ เขายังไม่เชื่อว่ามีทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เขาไม่เชื่อหรือก ถ้าเขาไม่เชื่อ เห็นไหม คนเราตายแล้วก็สูญ ไม่มีสิ่งใดจะมีมากไปกว่านี้อีกแล้ว ฉะนั้น เกิดขึ้นมาแล้วเขาต้องเสวยสุขของเขาให้ได้ เห็นไหม นี่มันจมไปกับกิเลส

เกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มันควรจะได้อะไรประโยชน์สิ่งใดไป กลับไม่ได้อะไรเลย ทั้งๆ ที่เกิดมาใกล้เกลือกินด่าง อยู่กับพุทธศาสนา แต่ไม่ได้หวังผลในพุทธศาสนานั้นเลย แล้วเราหวังผล เราเชื่อในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นชาวพุทธ เราก็ทำทานของเรา เราก็รักษาศีลของเรา เราก็ปฏิบัติของเรา ใครทำมากทำน้อยได้ขนาดไหน เขาก็ได้ประโยชน์มากน้อยขนาดนั้น

แต่เนื้เวลาปฏิบัติ เราเป็นลูกศิษย์กรรมฐาน ลูกศิษย์กรรมฐานเพราะครูบาอาจารย์ท่านบอก ว่าทำเดี๋ยวนี้อะ เวลาหลวงปู่มันท่านไปแก้ครูบาอาจารย์ที่เป็นโพธิสัตว์นะ การเกิดการตายมันทุกชั้น นะ การเกิดการตาย ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์ มันต้องมีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนาจะบวชเป็น พระ มันก็มีปัญญา มีปฏิภาณไหวพริบ ทำสิ่งใดมันทำให้คนนับถือศรัทธา ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ เกิด มนุษย์จะทำสิ่งใดมันก็ประสบความสำเร็จ มันก็จะป็นหัวหน้า มันจะติดกับโลกว่าอย่างนั้นเถอะ มันจะติดอยู่กับโลกนี้ เพราะว่ามันมีสถานภาพ แล้วก็พยายามจะสร้างสมบุญญาธิการต่อไป

เวลาหลวงปู่มันท่านไปแก้ณะ การเวียนตายเวียนเกิดมันทุกชั้นนะ มันก็เกิดเป็นมนุษย์อย่างนี้ แหละ แล้วมันก็จะสร้างอำนาจวาสนาของมันไปอย่างนี้ แล้วมันทำสิ่งใด เพราะยังบารมีแก้กล้า ทำ สิ่งใดมันก็จะบารมีแก้กล้า ทำสิ่งใดมันก็จะประสบความสำเร็จในวงกว้าง แต่ถ้าผู้ที่ปรารถนา เป็นพระโพธิสัตว์ทำสิ่งใด แม้แต่จิตใจก็สงบได้น้อย ทำได้แต่ฉานโลกีย์ ทำความสงบของใจเข้า มาเพื่อหยั่งรู้ เพื่อใช้ประโยชน์กับการปกครอง นั่นเป็นเรื่องของหัวใจนะ เป็นเรื่องการปรารถนา โพธิสัตว์

หลวงปู่มันท่านก็ปรารถนาของท่านมาเหมือนกัน ท่านบอกว่ามันก็เวียนตายเวียนเกิด เวียน ตายเวียนเกิดมันก็ทุกชั้นนะ เอาปัจจุบันนี้ๆ แล้วเอาปัจจุบันนี้ เห็นไหม คุณิ ขณะทีจิตมันสงบแล้ว ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์ มันเป็นฉานโลกีย์เลย รู้วาระจิต รู้สิ่งต่างๆ รู้ไปหมด แก้ไขเขาให้ได้ ก็สร้าง อำนาจวาสนาบารมี แต่จมไปกับกิเลสใจ ใจมันจมกับกิเลสไปเพราะว่าพระโพธิสัตว์ทำดีทำชั่ว พระโพธิสัตว์ก็เปลี่ยนแปลงได้ พระโพธิสัตว์พอถึงเวลามันเปลี่ยนแปลงของมันไป ถ้าองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ก็ยังไม่ถึงที่สุด แต่ถ้าทำไป มันสูงๆ ต่ำๆ เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีสติ เวลาหลวงปู่มันท่านแก้ไขของท่าน กำหนดจิตให้ลาชะ ถ้าลาอย่างนั้นแล้ว แล้วกลับมาทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบ ถ้าเราพุทธโ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราตั้งใจ ของเรา กำหนดพุทธโด้วยความตั้งใจของเรา ตั้งใจนะ ตั้งใจคือสติ ถ้ามีแต่ความตั้งใจ พอตั้งใจแล้ว เดียวก็เผลอเรือ ตั้งใจแล้วมันก็ไม่อยู่กับเรา ทำไมมันไม่อยู่กับเราละ

ถ้ามันไม่อยู่กับเรา เห็นไหม เราทำงานมา คนทำงาน เราทำงานทางโลก เราทำสิ่งใดเราก็ได้ ทำประสบความสำเร็จมาแล้ว แต่เวลาใจของเราเองแท้ๆ โดยทางทฤษฎี โดยธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ ถ้าการทำความ สงบ ๔๐ วิธีการ เราก็ไปศึกษาแต่วิธีการทำความสงบของใจนั้น

ถ้าพุทธานุสติ กำหนดพุทธโธ เราก็ได้กำหนดพุทธโธแล้ว ทำสิ่งใดเราก็ไม่ได้ผลสักอย่างหนึ่ง เราก็ไปวิเคราะห์ห้วงจิตกับสิ่งนั้น แต่เราไม่ได้คิดหรือว่าถ้าสิ่งที่มีมันทำให้เราไม่ได้ผลตามความปรารถนาก็คือกิเลส ก็คือความเคยใจ สิ่งที่เป็นกิเลสที่เป็นความเคยใจ ที่มีมันทำสิ่งใดมันรวบรัด รวบรัดเอาไว้จะทำอย่างนั้นแล้วได้ผลอย่างนั้น

แต่ถ้ามันเป็นตามความจริง เราจะไม่รวบรัดอย่างนั้น เราตั้งใจของเรา เราตั้งใจของเราแล้ว เราใช้สติของเรา บริกรรมของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา แล้วตั้งสตินั้นไป ถ้าตั้งสตินั้นไป โดยธรรมชาติของมัน ความคิดมันเกิดดับอยู่แล้ว แต่กิเลส เห็นไหม คุณิ เวลาสันตติ ไฟมันเกิดดับๆ ต่อเนื่องกันไปจนเป็นแสงสว่างขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันก็ต่อเนื่องๆ อยู่อย่างนั้น มันก็เกิดดับของมันอยู่แล้ว

แต่ถ้าเกิดดับอย่างนั้น มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น ถ้ามันคงที่ตายตัว เราจะปฏิบัติธรรมไม่ได้ ถ้ามันคงที่ตายตัว เราจะแก้ไขกิเลสไม่ได้ เพราะกิเลสมันปกครองสัตว์โลก สัตว์โลก ต้องอยู่กับมันตลอดไป

นี่มันแก้ไขได้ไง มันแก้ไขได้ มันเปลี่ยนแปลงได้ ถ้ามันเปลี่ยนแปลงได้ มันแก้ไข มันพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ถ้าพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เรามีสติมีปัญญาของเรา เราจะตั้งสติของเรา แล้วต่อสู้กับกิเลสของเรา

ไม่มีใครหรอก จะช่วยเหลือเจือจานกันได้ ไม่มีใครหรอก จะส่งมอบความมีสติ มีสมาธิ มีปัญญาให้แก่กันได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น ฉะนั้น ผู้ชี้ทางเท่านั้น เราเวลาปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติถ้ามันผิดพลาดสิ่งใดไปแล้ววาง ถ้าวาง วางสิ่งนั้นไว้ แล้วเราระลึกของเราตลอดไป ล้มลุกคลุกคลานอย่างไร เราก็ถามตัวเองว่าเราทำสิ่งใดมา เราก็ทำมาได้ทั้งนั้นเลย แล้วเวลาเราจะทำงานเป็นความเป็นจริงเป็นจังกับเราขึ้นมา ทำไมเราทำไม่ได้ เห็นไหม ถ้ามันมีสติ มีปัญญามา จิตใจมันจะไม่จมไปกับกิเลสแล้ว

ถ้าจิตใจมันยังจมไปกับกิเลสนะ มันอ้างอิงว่านั่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ นั่นก็ไม่สมความปรารถนา เห็นไหม กิเลสมันเหยียบย่ำเอา ทั้งๆ ที่เรามา เรามาเพื่อจะชำระล้างมัน เรามาเพื่อจะทำจิตใจของเราให้ผ่องแผ้ว เพราะวัฏกรรมฐาน วัฏปฏิบัติ เขาจะปฏิบัติในเรื่องของหัวใจนี้ หัวใจที่มันทุกข์มันยากอยู่ที่นี่ เราพยายามจะทำให้มันสงบให้ได้

ถ้าจิตใจสงบ เห็นไหม จิตใจสงบชั่วคราว มันไม่จมไปแล้ว มันจะเป็นอิสระชั่วคราวๆ เพราะคำว่า “ทำสมาธิ” จิตถ้าทำสมาธิ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา มันจะสงบมา สงบมาแล้วถ้ากำลังมันมั่นคงขึ้นมา กำลังมั่นคง มั่นคง หนึ่ง ทั้งคนที่มีอำนาจวาสนา หนึ่ง ถ้าคนมีอำนาจวาสนา มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมโดยอำนาจวาสนาเลย เห็นเลย

แต่ถ้าคนมันไม่เห็น คนที่ไม่เห็นโดยส่วนใหญ่ มันสงบแล้วมันจะไม่เห็น หรือมันจะทำไม่ได้ เพราะคนชั้นกลางคนส่วนใหญ่ เราก็ต้องรำพึงไป รักษาของเราไปเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อหน้าขึ้นไป

ดูคนที่อำนาจวาสนาบารมีเขาอ่อนด้อย ทำความสงบก็ล้มลุกคลุกคลาน ถ้าสงบแล้วมันจะใช้ปัญญาไม่เป็น ใช้ปัญญาไปไม่ได้ ถ้าใช้ปัญญาไม่เป็น แล้วปัญญามันอยู่ไหน ใช้ปัญญาไม่เป็น มันก็เป็นโลกีย์ปัญญาไป

โลกีย์ปัญญา ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ก็เอาสิ่งนี้มาวิเคราะห์ห้วิจัย ถ้าวิเคราะห์ห้วิจัยด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยตามความเป็นจริง มันก็ลงสู่ปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิเพราะอะไร เพราะว่าจิตใจมันยังอยู่ในสมุทัย จิตใจมันมีสมุทัยควบคุมมันอยู่ จิตใจมันมีมารควบคุมอยู่ จิตใจมันมีกิเลสควบคุมมันอยู่ เห็นไหม ใจมกิลสจมนั่นอย่างนี้

แต่ถ้าเราจะฝึกฝน เราจะทำจิตใจของเราให้มันคงขึ้นมา ให้มันพ้นจากกิเลสชั่วคราว เพราะจิตมันสงบแล้ว นั่นกิเลสเบาบางลง กิเลสมันเบาบางลงนะ เพราะกิเลสมันไม่มีอำนาจในหัวใจนี้ ถึงทำให้จิตใจเราสงบได้ ถ้าจิตใจเราสงบนะ คนถ้าจิตใจมันสงบ มันมีความตื่นเต็น มีความมหัศจรรย์ มันได้สัมผัสธรรมๆ สัมผัสธรรม มันจะมีความมั่นคงในศาสนา

คูสิ เวลาเราปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน มันไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเราเลยหรือ ทุกข์ควรกำหนด ถ้าจิตมันสงบมันก็มีความสุขไป

ถ้ามีความสุข เราแสวงหาความสุข แสวงหาความสุขจากการประพฤติปฏิบัติ การปฏิบัติบูชา โลกเขา เขาแสวงหาความสุขของเขาด้วยความสัมผัสทางโลกของเขา มันสัมผัสโดยอายตนะสัมผัสโดยวัตถุ ด้วยอามิส แต่เวลาเราศึกษาธรรมขึ้นไป สิ่งที่มีศรัทธาความเชื่อ นั่นก็เป็น

ศรัทธาความเชื่อโดยโลกีย์ปัญญา แต่นี่พอเราปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา จิตมันได้สัมผัส นี่ปัจเจกตั้ง สันติภูมิกะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เลยว่าเป็นปัจเจกตั้ง ให้เป็นสันติภูมิกะ ให้เป็นความจริงของใจดวงนั้นขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของใจดวงนั้นขึ้นมา เวลาเราทำหน้าที่การงานมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มันต้องมีหมู่มีคณะทั้งนั้นนะ มันมีหมู่มีคณะมีต่างๆ นี่เป็นสัตว์สังคม แล้วมนุษย์จะอยู่คนเดียวไม่ได้ เวลาทำงานขึ้นไปเขาต้องมีหมู่มีคณะของเขาเพื่อประโยชน์ของเขา แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา จะมีมากมีน้อยขนาดไหน พระจะมีมากมีน้อยขนาดไหน เวลาปฏิบัติก็ต้องนั่งสมาธิภาวนาของส่วนบุคคล เราก็เหมือนกัน เราปฏิบัติขึ้นมาก็เป็นส่วนบุคคลของเราทั้งนั้นนะ

ที่นี้ศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็หวังพึ่งอันนั้นๆ แต่เวลาเราปฏิบัติไปเป็นความจริงขึ้นมา มันมหัศจรรย์แล้ว สมาธิเป็นอย่างนี้ จิตมันมีความสงบอย่างนี้ มีความสุขนะ

จากคนที่ล้มลุกคลุกคลาน จากคนที่มันมีแต่ความทุกข์ยากในหัวใจ ความทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะมันแบกหาม มันไปแบกไปหามเรื่องของคนอื่นที่ไม่ใช่เรื่องของเรา ถ้าเรื่องของเราพอเราเกิดมาชาติมีตระกูลโชไชใหม่ เราก็มีพ่อแม่มีญาติพี่น้องขึ้นไปหมดละ แล้วเรามาบวช ถ้าเราออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาจะชื่นชมกับเราไหม เขาจะมีความคิดกับเราไหม นี่คนเรานั้นมีอย่างนี้ทั้งนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากราชวังมา ไม่กล้าเข้าไปมอหน้านางพิมพา ลูกเพิ่งเกิด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากราชวังมา มันก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้เหมือนกัน คนมีกิเลสมันเป็นแบบนี้ แล้วคนเรามีกิเลสเป็นแบบนี้ มันคิดมันติดขัดไปหมดเลย ถ้าติดขัดไปหมด เราก็ต้องวางไว้ วางอารมณ์นี้ไว้ให้ได้ มันก็เป็นเอกเทศ จิตใจมันก็มีกำลังขึ้นมาแล้ว มีกำลังเพราะเราชนะความคิดอย่างนี้ได้

ถ้าชนะความคิดอย่างนี้ ชนะความคิด เห็นใหม่ คุุปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาไล่ไป ไล่ไป ถึงที่สุดแล้ว ต่างคนก็ต้องต่างพลัดพรากกันไป แต่ในเมื่อสถานะเราต้องรับผิดชอบ เราก็รับผิดชอบ แม้แต่เราประพฤติปฏิบัติ เราก็รับผิดชอบได้ ถ้าเรารับผิดชอบ รับผิดชอบเพราะเราทำ ไม่มีใครเห็นกับเรา

เวลาทำบุญกุศลนะ เวลาจิตมันสงบขึ้นมา เทวดา อินทร์ พรหม ปกป้องดูแลเลยนะ เพราะ เทวดา อินทร์ พรหม ก็อยากได้บุญ ถ้าเทวดาที่เป็นสัมมาทิฐิ ถ้าเทวดาที่เป็นมิจฉาทิฐิ เขาก็ไม่เห็นด้วยเหมือนกันทั้งนั้นนะ นี่เวลามันเกิดทิฐิ เห็นใหม่ เพราะมิจฉาทิฐิมันก็จมกับกิเลสขึ้นไป อยู่ในสถานะนั้นมันก็จมกับกิเลส กิเลสก็ใช้ชีวิตนั้นให้หมกกับอายุขัยนั้นไป แล้วก็เวียนตายเวียนเกิด

เราเห็นโทษของมัน นี่ผลของวิญญูะๆ ที่เรามาเกิดก็เป็นผลของวิญญูะ เราทำคุณงามความดีมา เราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมาร่วมยุคร่วมสมัยกับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น กับครูบาอาจารย์ของเรา ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติมาทุกขัยยากกว่านี้ มากกว่านี้เพราะอะไร เพราะสังคมไม่มีการส่งเสริมเลย

ในปัจจุบันนี้ ปัจจัยเครื่องอาศัยเรามีพร้อม เรามีพร้อมจนเราต้องมีสติปัญญาควบคุมเลยว่า สิ่งนั้นมันจะไปกระตุ้นธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต เวลาความคิดที่มันเข้มแข็ง ที่เรารู้ว่าเราทุกข์เรายากอยู่ นี่ เวลาความคิดที่มันข่มขี้เรา ความคิดที่มันโหดร้ายกับเรา นี่ไง เพราะเราไม่สติยับยั้ง แล้วเราปล่อยมันจนธาตุ ๔ และ ชั้น ๕ มันมีอำนาจ มันได้รับการบำรุงรักษาจนมันมีกำลังมากเกินไป

ฉะนั้น พอมีกำลังมากเกินไป เราบวชมาเป็นพระ เวลาถือธุดงค์วัตร ให้ฉันมือเดียว ให้ฉันอาสนะเดียว เพราะการดำรงชีวิตเท่านี้ก็พอแล้ว เท่านี้ก็พอนะ มันพอ เห็นใหม่ ถ้าโดยกิเลส ใจมกิเลส มันก็บอกว่าโลกเขากินกันขนาดนั้น ทางวิทยาศาสตร์แล้วร่างกายต้องการสารอาหาร ร่างกายทุกๆ อย่าง นี่คิดโดยวิทยาศาสตร์

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เห็นใหม่ ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต ถ้าธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต เวลากินเข้าไปแล้วมันก็มีรสชาติ อายุคนะมันได้สัมผัส มันพอใจทั้งนั้นนะ มันพอใจกิเลส ถ้ามันพอใจกิเลสแล้ว นี่ไง ที่บอกว่าธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต เพราะอะไร เพราะเราไม่ได้บำรุงรักษา มันถึงมีกำลังขึ้นมา

ถ้ามันมีกำลังขึ้นมาซะ เราบวชเป็นพระแล้ว พระกรรมฐานฉันมือเดียว พระกรรมฐานถือธุดงค์วัตร ถ้าพระธุดงค์มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา พระดำรงชีวิตก็ดำรงชีวิตไว้เพื่อปฏิบัติ เราจะเอาความดีอันหน้า เราจะเอาคุณงามความดีจากจิตที่สงบ เราจะเอาคุณงามความดีจากจิตสงบแล้วจิต

เป็นสัมมาสมาธิแล้ว จิตมันจะออกไปหากาย หาเวทนา หาจิต หาธรรม ให้มันเป็นความจริง เกิดสติปัญฐาน ๔ ถ้าจิตสงบแล้วเป็นจิตจริงๆ จิตจริงๆ แต่ขณะที่เราไม่สงบ จิตเราเป็นจริงไหม

เรามีกายกับใจ แต่กายกับใจ กิเลสมันครอบงำอยู่ ถ้ากิเลสครอบงำ กิเลสมันคืออะไร? กิเลสมันคือสมุทัย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ แต่สมุทัยที่มีกำลังมากกว่า มันครอบงำ ถ้ามันครอบงำ เราศึกษาสิ่งใด เราศึกษาสิ่งใด เราทำสิ่งใด กิเลสมันครอบงำ ทั้งนั้นแหละ เห็นไหม ใจจมไปกับกิเลส

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เริ่มต้นจากตรงนี้ การปฏิบัติที่ล้มลุกคลุกคลาน การปฏิบัติที่เราจะเข้าสู่สังขาร เริ่มต้นจากตรงนี้ เริ่มต้นจากที่ว่า เราจะมีคามเข้มแข็ง ถ้าเรามีคามเข้มแข็ง แล้วเรามีครูบาอาจารย์ มีหมู่คณะ ถ้าพระปฏิบัติ สังคมปฏิบัติเขาทำกันอย่างนั้น ทำไมเขาทำได้ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ถ้าท่านไม่เห็นคุณของธุดงค์วัตร ท่านไม่เห็นคุณของการถือศีล ท่านไม่เห็นคุณ ท่านไม่พาเราทำหรือ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ ท่านทำของท่านมา ท่านเห็นคุณของมัน

ถ้าจิตใจของเรา เราควบคุมไม่ได้ แล้วธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันทับจิต เรามีแต่ความล้มลุกคลุกคลาน เรามีแต่ความทุกข์ยากทั้งนั้นเลย แล้วถ้าเราจะเอาชนะตัวเราเอง เราชนะตัวเอง ถ้าเราไม่มีสติปัญญาพอ เราก็ถือธุดงค์วัตร แล้วเราผ่อนสี ผ่อนให้มันน้อยลง อดนอนผ่อนอาหารนี้สำคัญมาก ถ้าอดนอนผ่อนอาหาร เพราะเวลามันผ่อนอาหารนี่นะ ถึงเวลาอดอาหารไป มันหิวกระหาย ให้อนอนหลับไหม? นอนไม่หลับหรือ ให้อนอน มันจะไปนอนได้อย่างไรละ ท้องมันร้องจ๊อกๆ ขึ้นมานะ นอนได้อย่างไร

แต่เวลาเราวิตกกังวลไป โดยวิทยาศาสตร์ มนุษย์ก็ต้องมีอาหาร มีอาหารแล้วก็ต้องบำรุง บำรุงของมันขึ้นไป นี่ธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันทับจิต พอมันทับจิตขึ้นมา เวลาภาวนามันก็ภาวนายาก เวลาเราภาวนานี้มันเป็นงานของใจ งานของใจ ใจมันต้องไม่มีสิ่งใดที่ไปครอบงำมันจนกว่าที่มันจะเป็นอิสระได้ ฉะนั้น ใจของมัน เราก็วิตกกังวลไปหมดวิตกกังวล

แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านวางข้อวัตรไว้ ท่านวางแนวทางการปฏิบัติไว้ให้เราเอาสิ่งนี้ แล้วพิจารณาสิ่งนี้ไว้ มันไม่ตายหรือ มันไม่ตาย แต่เพราะเรากลัว เรากลัว เห็นไหม นี่ใจมกิลศ เพราะเรากลัว เรากลัว แล้วกิเลสมันกระตุ้นด้วย “สิ่งนั้นก็มีความดี สิ่งนั้นทำแล้วมันก็สมประโยชน์สิ่งนั้น” มันมองแต่แง่บวกหมดเลย มันไม่มองแง่ลบว่าเวลานั่งแล้ว ทำไมจิตมันไม่ลง

เวลาเรานั่งสมาธิ ทำไมจิตมันไม่ลง เวลาเราบริกรรมพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ทำไมมันต่อต้าน

ถ้ามันต่อต้านนะ แล้วมันต่อต้านมาจากไหนนะ ก็ใจดวงเดียวนี้ เรามีเจตนาใหม่ เรามีศรัทธาใหม่ เราตั้งใจใหม่ แล้วทำไมปฏิบัติแล้วมันไม่ได้ตั้งใจ ปฏิบัติแล้วทำไมมันไม่เห็นผล มันไม่เห็นผลเพราะว่าใจมันจมกับกิเลส กิเลสมันมีอำนาจมากกว่า

ถ้ากิเลสมีอำนาจมากกว่า ในเมื่อในการต่อสู้นะ ถ้ากิเลสมันมีกำลังมากกว่า ธรรมมันยังไม่เกิดขึ้นมากับเรา มันก็เป็นแบบนี้ มันก็เป็นแบบนี้ โดยธรรมชาติมันเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้ เราก็ต้องมีขันติธรรม เราต้องมีสติจะมีความจริงของเรา เรากระเสือกกระสนของเราไป จะล้มลุกคลุกคลานแค่ไหนก็จะสู้

คูตี คูพระโสณะ ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านนะ ท่านเดินจงกรมของท่าน ฝ่าเท้าท่านบาง ท่านเดินจงกรมจนฝ่าเท้าท่านแตก คือว่าเลือดมันเปโระไปหมด ผิวหนังมันหลุดมันลอกไปหมด เดินจงกรมจนเลือดแดงขนาดไหนท่านก็ยังคุงเข้าไป ท่านทำของท่านไป

คูสัจจะตี คูพระจักขุบาลตี พระจักขุบาล เห็นไหม ตั้งสัจจะว่าไม่นอนๆ เวลาเป็นโรคทางตา หมอเขามารักษานะ หมอรักษาบอกว่าต้องนอนหยอดตา ทีแรกให้ยาแล้วก็กลับ ทำไมมันไม่หาย เพราะหมอเขาก็มีความชำนาญของเขา เขามั่นใจว่าเขารักษาได้ แต่เขาบอกว่าต้องนอนหยอด ถ้านั่งหยอดไม่ได้

ถึงที่สุดถ้าไม่นอนหยอด ฉะนั้น ในเมื่อรักษาแล้วไม่หาย หมอนั้นไปหาพระจักขุบาลนะ แล้วบอกพระจักขุบาลว่าอย่าบอกใครนะว่าผมรักษา เขากลับเสียชื่อเขานะ เขาบอกว่าอย่าบอกใครว่าเขารักษา พระจักขุบาลรับปากว่าจะไม่บอกใคร แล้วพระจักขุบาลก็ไม่นอนด้วย

พอไม่นอน ถึงที่สุด ใกล้เคียงออกพรรษา มันทุกข์ทรมาน เพราะตา โรคภัยมันรุนแรง จนถึงที่สุดตาบอด แต่ตาบอดนะ ท่านพิจารณาของท่านไป ท่านพิจารณาของท่านไป ตาบอดพร้อมกับกิเลสหมดไปจากใจของท่าน นี่เวลาเขาทำ

ถ้าเราศึกษาธรรมนะ เราประพฤติปฏิบัติ เราต้องคิดอย่างนี้ คิดถึงครูบาอาจารย์ของเรา คิดถึงครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านประพฤติปฏิบัติ เอาคติธรรม เอาคติของท่าน ทำไมท่านถึงทำของท่านได้ พระโสณะเดินจงกรมจนฝ่าเท้าแตก เลือดชกขนาดไหน ท่านก็ยังคลุกคลานไป ท่านยัง

กลิ้งไป ท่านทำของท่าน ท่านจะเอาจริงเอาจังของท่าน พระจักขุบาลเวลาปฏิบัติไปจนถึงกับตาบอด ตาบอด เห็นไหม เป็นรณะ ตาจะบอด นอนก่อน เดี่ยวค่อยปฏิบัติก็ได้ แต่ท่านมันเข้าด้ายเข้าเข็ม ท่านไม่สนใจ ท่านจะเอาความจริงของท่าน ถ้าความจริงของท่าน ท่านทำของท่านได้ ถ้าทำได้ เพราะท่านสร้างอำนาจวาสนาของท่านมา

แต่ของเราละ ถ้าของเรา เราเอาสิ่งนั้นเป็นคติธรรมให้จิตใจมันมีกำลัง แล้วพอมีกำลังขึ้นมา เรากำหนดของเรา ถ้ากำหนด ถ้าทำไม่ได้ ต้องย้อนกลับมาละ อยู่ที่ศีล ถ้าศีลของเรามันผิดสิ่งใด เราก็พิจารณาของเรา แล้วถ้าเราปฏิบัติไปแล้ว ผ่อนเอา หลบหลีกเอา หลบหลีกเอา ในเมื่อเกิดมาชาติหนึ่ง เราเกิดมาชาติหนึ่ง เกิดมาเป็นชาวพุทธ แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้บวชเป็นพระ เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เอาความจริงของเรา โอกาสทองนะ โอกาสทองของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติเอาความจริงของเราขึ้นมา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นี้คือโอกาสทองของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการให้คนมีศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อแล้วเอามาบวช บวชเสร็จแล้วพยายามฝึกสอนๆ ขึ้นมา ให้ชำระล้างกิเลสในใจของบุคคลคนนั้น นี่เหมือนกัน โอกาสทองของเรา เรามีชีวิตชีวิตหนึ่ง ถ้าปฏิบัติไป ถ้ามันไม่ถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ มันจะเป็นสิ่งใดไป ขอพิสูจน์กัน ทำความดีเพื่อประโยชน์กับเรานี้มันทำไม่ได้

เวลาคน คูลี มาให้ความโลก ความโกรธ ความหลงมันครอบงำ เวลาโทสะเกิดกับใครแล้วไปทำลายเขา ไปฆ่าคนตาย ไปทำต่างๆ ดิดคุดคุดตาราง มันเป็นประโยชน์อะไร ทำไมเวลากิเลสมันหลอก เวลากิเลสมันปิดตา ให้ไปทำลายคนอื่น ทำแล้วให้โทษขึ้นมา เวลาไปดิดคุดคุดตารางขึ้นมา มันเป็นโทษของมันทั้งนั้น แต่นี้จะทำความดี เราทำความดี ไม่ต้องให้ผู้พิพากษาให้ตำรวจมาตัดสินว่าคนนั้นผิดหรือถูก เวลาปฏิบัติขึ้นไป ธรรมะจะมาตัดสิน

ถ้าเรากำหนดพุทธโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันตัดสิน มันตัดสินขึ้นมาเพราะอะไร เพราะจิตมันสงบ มันมีความสุขขึ้นมา เวลาทุกข์ ทุกข์จนเจ็บใจ ยากเย็นแสนเจ็บญ เวลานั่งสมาธิภาวนา

เวลาเขาให้ทำงานๆ ทุกอย่างทำงานลำบากนัก ทำงานมีแต่ความทุกข์ยากนัก แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมา เรานั่งขึ้นมาเรา เวลาเจ็บปวดขึ้นมา เวทนามันเกิดขึ้นมา มันจะต่อสู้อย่างไร มันต่อสู้ เพราะจิตใจมันเคยตัวอย่างนี้ สิ่งใดขึ้นมาทีหลบหลีกตลอด เวลาเดี๋ยวนี้ปฏิบัติ ปัญญาชนๆ มีปัญญาทั้งนั้นนะ เราอำนวยความสะดวกกับชีวิต คุณภาพชีวิต แล้วจะมาทุกข์ทรมานอย่างนี้ได้อย่างไร

การประพฤติปฏิบัตินี้มันเป็นคนุญชฺ์ยุคหิน มนุญชฺ์ยุคหินเขาไม่มีสิ่งใดอำนวยความสะดวก นี่มันมาปฏิบัติแบบมนุญชฺ์ยุคหิน มันจะได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา

มันไม่ใช่มนุญชฺ์ยุคหิน มันเป็นความจริง ความจริงของมนุญชฺ์ มนุญชฺ์มันก็ใช้ปัจจัย ๔ เท่านั้นแหละ มันไม่ต้องอำนวยความสะดวกไปถึงกับคุณภาพชีวิตแบบโลกเขาหรอก ถ้ามันไม่ต้องอาศัยความสะดวกสบาย คุณภาพชีวิตแบบโลกเขาไป มันก็ไม่ฟุ้งซ่านไปกับเขา มันก็ไม่มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง มันก็ไม่มีสิ่งใดเลยที่กิเลสมันจะอ้าง

กิเลสมันอ้างร้อยแปด อ้างเล่ห์ทั้งนั้นเลย ถ้าไม่ได้แบบนี้ยังไม่ได้ปฏิบัติ ถ้ายังไม่ได้พอใจของตัวยังไม่ปฏิบัติ ถ้ายังไม่ได้อะไร มันอ้างไปเรื่อย เห็นไหม เพราะอะไรล่ะ เพราะไปห่วงใยคุณภาพชีวิต เอาโลกเป็นใหญ่ แต่ถ้าเราจะเอาธรรมเป็นใหญ่ เราไม่ใช่มนุญชฺ์ยุคหิน เพราะเป็นข้อวัตรปฏิบัติ มันเป็นธุดงค์วัตร มันเป็นความจริง มันเป็นอาวุช มันเป็นสิ่งที่เราจะไปต่อสู้กับกิเลสของเรา

คนเขาทำมาหากิน เขายังต้องมีปัญญาของเขา เขาต้องมีสติปัญญาของเขาเพื่อดำรงชีวิตของเขา เราจะประพฤติปฏิบัติธรรม เราเชื่อในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเรามีครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติเป็นผู้นำมาอยู่ ถ้ามันตาย มันตายกันมาหมดแล้วละ มันตายมาตั้งแต่หลวงปู่มันแล้วละ ว่าหลวงปู่มันปฏิบัติไปแล้วต้องตาย แต่หลวงปู่มันท่านไม่เห็นตาย กิเลสตายจากใจหลวงปู่มัน เห็นไหม ท่านพยากรณ์ไว้หมด หลวงปู่มันท่านรู้แจ้งเห็นจริงของท่าน แล้วท่านพยายามวางไว้

เวลาปฏิบัติ เวลาพระไปฝึกหัดข้อวัตร ท่านจะฝึกหัดให้ๆ เพราะอะไร เพราะข้อวัตรอันนั้นมันจะเป็นนิสัย มันจะเป็นจิตเป็นนิสัย ขอนิสัยๆ เป็นจิตนิสัยกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะไม่เร่ร่อน ใจดวงนั้นจะมีที่พึ่งอาศัย ถ้าใจดวงนั้นไม่มีที่พึ่งอาศัย มีข้อวัตร ถ้าไปไม่ได้ก็อยู่กับข้อวัตรนั้น เป็นเครื่องอาศัยให้จิตมันอยู่ที่นั่น แล้วถ้ามีกำลังใจขึ้นมา มันกำหนดพุทโธได้แล้ว

ที่พุทโธไม่อยู่ พุทโธกันไม่ได้ เพราะจิตใจเรานะ เราไม่ได้ชักฟอก ชักฟอกคือว่าทำให้มันสะอาดขึ้นมา ทำให้มันสยดสยองกับโลกนะ เอ็งอยู่กับเขาอย่างนี้ แล้วเวลาตายไป มีอะไรติดไม้ติดมือไป คำว่า “โอกาสทอง” ตอนนี้มันมีศรัทธามีความเชื่อนะ ทำให้มันมันคงขึ้นมา

ผลมันมี ถ้าผลมันไม่มีนะ ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะสอนทำไม ครูบาอาจารย์ที่ท่านสอนอยู่เพราะท่านได้ดื่มกิน ท่านได้สัมผัสผลอันนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป เขาบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านนั้นที่เป็นพระอรหันต์ องค์อื่นไม่มี ถ้าองค์อื่นไม่มี แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการนะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” แล้วปฏิบัติขึ้นมา “สงฆ์ทั้งหลายทั้ง ๖๑ องค์ ทั้งเรา พ้นจากบ่วงที่โลกและเป็นทิพย์”

ถ้าพูดออกไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูด ท่านเทศนาว่าการกับพระนะ แล้วถ้าพูดออกไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดปิด พูดไม่จริง พระอรหันต์ ๖๐ องค์ เขาจะเชื่อหรือ แล้วคูสิ คูพระสารีบุตร ขณะที่เวลาฟังพระอัสสชินี้เป็นพระโศคานันขึ้นมา แล้วไปประพฤติปฏิบัติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์ จะนอนที่ไหนก็แล้วแต่ ถ้าได้ข่าวว่าพระอัสสชิอยู่ทางไหน จะหันหัวไปทางนั้น จะหันศีรษะไปทางพระอัสสชิ เพราะเห็นคุณของพระอัสสชิ

เวลาไปศึกษา ไปศึกษากับสัตบุรุษ ไปศึกษากับลัทธิต่างๆ มา ทุกข์ยากมาขนาดไหน คนมีปัญญาขนาดนั้น เวลาไปถึงที่สุดแล้วมันเป็นไปไม่ได้ มาเจอพระอัสสชิ ด้วยคุณของพระอัสสชิ พระอัสสชิเทศนาว่าการจนได้เป็นพระโศคานัน แล้วไปปฏิบัติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่ซึ่งบุญซึ่งคุณ เห็นไหม

มันไม่มีได้อย่างไรนะ ผลของมันมีจริง ผลของมันมีจริงนะ ถ้าผลของมันไม่มีจริงนะ ธรรมโอสถมันไม่ชำระความทุกข์ของเราได้หรอก ถ้าความทุกข์ของเรา เราไม่ให้ใจเรามันจมไปกับกิเลส

เวลาคนเขาจมน้ำตายมันก็ตายแค่ชาตินั้น จมน้ำตาย ถ้าไปชาติไหน เขายังมีสติปัญญาขึ้นมา เขาเกิดชาติภพชาติใด เขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาอาจจะพ้นจากทุกข์ได้ แต่จมไปกับกิเลส ถ้าไม่มีหูดาสว่างขึ้นมา เราจะจมกับมันตลอดไปซะใหม่ ถ้าจิตใจเราไม่จมไปกับมัน เราจะต้องมีสติปัญญาต่อสู้อยู่

การต่อสู้คือคิดโต้แย้ง คิดโต้แย้งกับความรู้สึกอันนั้นนะ ความรู้สึกสิ่งใดที่มันเกิดขึ้นมา เราคิดโต้แย้ง คอยถามปัญหาเกี่ยวกับมัน ถามปัญหาเกี่ยวกับใจ เอ็งสบายดีไหม เอ็งจะอยู่อย่างนี้ใช่ไหม เอ็ง

ไม่กลัวภัยไข้ไหม แล้วเวลาเกิดตายๆ เรามีคุณงามความดีมากน้อยแค่ไหน ถ้าเรามีคุณงามความดีมากขึ้นมา เราก็เกิดเป็นมนุษย์อีก ถ้าเราได้เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา นี่เกิดขึ้นมา

แล้วศาสนาคุณูติ ศาสนากิ่งพุทธกาล แล้วอีก ๕,๐๐๐ ปีไป เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์เอาไว้หมด พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า อนาคตวงศ์จะมาตรัสรู้ข้างหน้า โลกมันเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างนี้ คุณูติ สภาพแวดล้อมมันก็เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แล้วเราเกิดในปัจจุบันนี้สภาวะแวดล้อมเป็นอย่างนี้ เราเกิดมาแล้วเรามีกำลังใจที่จะปฏิบัติ เราตั้งใจตรงนี้

ถ้าตั้งใจตรงนี้ มีสติปัญญาขึ้นมา การกำหนดพุทธโฆมันก็เต็มไม้เต็มมือแล้ว คำว่า “เต็มไม้เต็มมือ” มันพุทธโฆได้ชัดๆ เวลาปัญญาอบรมสมาธิ มันก็เห็นโทษของมัน มันเป็นแบบนี้ โลกมันเป็นแบบนี้ โดยที่เรา ในเมื่อกิเลสมันยังดิบๆ ในเมื่อหัวใจของเรา กิเลสมันยังครอบงำอยู่ มันก็มีความคิดอย่างนี้ ความคิดที่มันจะส่งออก ทั้งๆ ที่เรามาอยู่กับพระ เราบวชมาเป็นพระ ทั้งๆ ที่เราเป็นนักปฏิบัติ มันจะส่งออก มันส่งออก แต่ถ้าเราส่งออกไป เราก็ใช้ปัญญาทะลอมเข้ามา ปัญญาทะลอมเข้ามา

เราฟังธรรมนะ คุณูติ เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านจะเทศนาว่าการ เราได้เกาะฟังเทศน์นั้น อาศัยคำเทศน์นั้นให้จิตใจมันได้ประเด็น ได้คคิต แล้วเราเอาคคิตนั้นมาพิจารณาของเรา ถ้าพิจารณานะ เราฟังแล้ว ขณะฟังธรรม ธรรมนี้ออกมาจากใจของครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเราพิจารณาของเรา

นี่มันฟังมาๆ มันมีเครื่องเกาะ ขณะที่เราไปประพฤติปฏิบัติ ออกไปปฏิบัติเป็นส่วนตัว เรากำหนดพุทธโฆของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ปัญญาอบรมสมาธิ ก็เอาคคิตธรรมมาใคร่ครวญมาเป็นเหตุเป็นผลโต้แย้ง โต้แย้งกับความรู้สึกของเรา โต้แย้งกับสิ่งที่ใจมันจมไปอยู่กับมัน นี่โต้แย้ง ถ้าโต้แย้งนะ

คนเวลาร่างกายสกปรก เวลามันอาบน้ำแล้ว มันก็จะสะอาด จิตใจที่มันจมไปกับกิเลส กิเลสตัณหาทะยานอยาก มันใช้ศีลธรรม ธรรมของครูบาอาจารย์ของเรา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราศึกษามา พยายามมาชะล้างให้มันสะอาดขึ้นมา แล้วถ้าพุทธโฆๆ ของเราไปจิตมันสงบได้ ต้องสงบได้แน่นอน ถ้ามันสงบไม่ได้ ครูบาอาจารย์ท่านไม่สอน

ถ้ามันสงบขึ้นมาแล้ว ถ้ามันยังไม่สงบใช้ใหม่ มันสงบมากน้อยขนาดไหน เราก็ฝึกหัดใช้ ปัญญาของเราไป อย่างที่ว่าปัญญาอบรมสมาธิ คติธรรมต่างๆ เอามาโต้แย้งกับมัน ต้องโต้แย้ง ถ้าไม่ได้แย้ง กิเลสมีแต่เพิ่มมากขึ้น กิเลสมีแต่หนาขึ้นมากๆ แต่ถ้าเราโต้แย้ง เราพยายามชำระล้าง เพราะธรรมเห็นใหม่

กิเลสมันมากับเราอยู่แล้ว เพราะเราเกิดมามีอวิชชา มันมีพ้อมีแม่ของมันอยู่ในหัวใจของเรา อยู่แล้ว มีอวิชชาพญามาร ไม่เคยมีใครเคยเห็นหน้ามันหรือ มันถึงจมจมไปกับมันใจ แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ถ้ามันออกไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เราจะขุดคุ้ยหามัน ถ้าเราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เป็นสิ่งที่กิเลสมันอาศัยสิ่งนั้นออกไปเพื่อประโยชน์กับมัน ถ้าเราจับได้

จิตที่มันสงบแล้ว ถ้ามันจับกาย เวทนา จิต ธรรมได้ นี่สติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เพราะจิตมันเป็นจริง จิตจริง ผลงานจะเป็นความจริงทั้งหมด ถ้าจิตมีสมุทัยขึ้นมา มันจับแล้ว เลื่อนๆ ลางๆ จับสิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ทั้งนั้นแหละ สิ่งนี้มันเป็นอริยสัจ มันเป็นสัจจะความจริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยอริยมรรค องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาด้วยมรรคญาณ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ เล็งญาณๆ ดูจิตใจของสัตว์โลกว่าจิตใจมันอ่อนนุ่มนวลควรแก่การงานหรือไม่ ถ้าไม่ควรแก่การงานมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อนุปฺพพิททา ให้เขาพยายามทำทาน พยายามรักษาศีล ให้จิตใจเขาควรแก่การงาน ถ้าจิตใจเขาควรแก่การงานนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเล็งญาณจะดูจิตใจของคน จิตใจของคนที่นุ่มนวลควรแก่การงาน จิตใจของเราที่มันหยาบอยู่ที่นี่ มันไม่นุ่มนวล ไม่ควรแก่การงาน มันถึงพุทโธไม่ได้ เพราะมันไม่นุ่มนวล มันไม่ควรแก่การงาน มันพุทโธไม่ได้ มันใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ได้แย้งอยู่

จิตใจหยาบจิตใจกระด้าง มันไม่สมควรแก่การงาน ถ้าจิตใจเราทำความสงบของใจเข้ามา จนจิตใจมันสงบเข้ามา มันควรแก่การงาน นี่ควรแก่การงาน ถ้ามันยังไม่ควร เราก็ใช้ปัญญาพิจารณาของเราไป ใช้ปัญญาแยกแยะของเราไป ดูปัญญาแยกแยะเข้าไป เพราะสติมันแยกแยะบ่อยครั้งเข้า มันจะทำความสงบของใจได้มากขึ้น จิตใจมันควรแก่การงาน เพราะมันละเอียดขึ้น มันดีขึ้น คุณงามความดีมีมากขึ้น ถ้ามีมากขึ้น จิตมันจะจริงขึ้นมาใจ

ถ้าว่าจิตจริง สมาธิจริงๆ ถ้าจิตมันปลอม จิตมันปลอม มิจฉาสมาธิ คุณิ จิตปลอมๆ คนที่
 ทูศีล คนที่ไม่มีศีลมีธรรม คนที่ทำไสยศาสตร์เขามีศีลไหม ถ้าเขามีศีล เขาจะทำไสยศาสตร์ ทำคุณ
 ไสยให้คนอื่นทำไม ทำคุณไสยเพื่อคนอื่น ไม่เป็นประโยชน์อะไรกับเราเลย นี่มันตูศีล ถ้ามันตูศีล
 เวลาเป็นสมาธิมันก็เป็นมิจฉา ถ้ามิจฉา เพราะถ้าไม่มีสมาธิ ถ้าจิตใจไม่มีกำลัง เขาจะทำคุณไสยได้
 อย่างไร

แต่ตอนนี้ถ้าเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราก็ใช้ปัญญาของเราขึ้นมา ให้เป็นสัมมา สัมมาสมาธิ
 เพราะสมาธิถ้ามันสงบมันเย็นขึ้นมา มันเป็นสัมมา สัมมาเพราะมันมีศีล เพราะสัมมานะ ไม่ฆ่าสัตว์
 ไม่ลักทรัพย์ ทำคุณไสยมันทำลายเขาไหม มันทำให้คนแตกแยกไหม มันทำให้คนมีความทุกข์
 ไหม แต่ถ้าเวลาจิตเราสงบขึ้นมา เรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราไม่ทำลายใคร ถ้าจิตสงบ มันจะมีความ
 ทุกข์ ความทุกข์ก็ความทุกข์กิเลสไป

เวลาพญามารครอบงำไปหมด พญามารนะ เทพฝ่ายมารๆ ที่เป็นพญามารเป็นบุคคลาธิษฐาน
 แต่มันก็มีชุมชนของมัน ชุมชนคือว่าผู้มีความเห็นอย่างนั้น ผู้ที่ไม่เชื่อ ผู้ที่อะไรต่างๆ เขาก็มีกฎ
 ฐานะของเขา แต่เวลามันเป็นในใจของเรา มารของเรามันก็มีความรู้เห็นไปทางมิจฉา นั่นแหละคือ
 มาร แต่ถ้าเราทำจิตใจของเรา ถ้าปัญญาของเราขึ้นมา ให้มันละเอียดขึ้นมา ถ้ามันละเอียดขึ้นมา
 จิตใจมันมั่นคงขึ้นมา นี่ด้วยปัญญาของเรา มันก็จะเป็นสัมมา ถ้าสัมมา จิตมันสงบขึ้นมาแล้ว ถ้า
 มันดีงามของมัน เราน้อมไป น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง
 ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ

ฝึกหัด ปัญญาจะเกิดขึ้นเองไม่ได้ ปัญญามันจะไม่เกิดขึ้นเอง ปัญญาที่มันเกิดขึ้นเอง ที่ว่า
 โลภียปัญญา ถ้าปัญญาเกิดขึ้นเอง มันมีมารร่วมมาด้วย มันมีสมุทัยร่วมมาด้วย ปัญญาเกิดขึ้นเอง
 เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดี๋ยวก็ลืม เดี่ยวก็จำได้ เดี่ยวมันก็ฟื้นฟูขึ้นมา นี่
 ปัญญาที่มันเกิดขึ้นเอง

แต่ถ้าเราฝึกปัญญาที่มันเราจะฝึกหัดใช้ปัญญาละ ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้าจิตมันจริง ถ้ามัน
 เห็นสิ่งใดก็แล้วแต่ มันจับความรู้สึก ความรู้สึกนี้เวทนา กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ามันจับเวทนา จับ
 ความพอใจ จับความไม่พอใจ จับความขัดข้องหมองใจ ทำไม่ขัดข้องหมองใจ ถ้าเวลาจิตมันดี เรา
 ก็พอใจ เวลามันเฉา เวลามันเศร้าหมอง มันไม่พอใจ ถ้าไม่พอใจ มันเป็นประโยชน์กับเราไหม

ถ้าไม่เป็นประโยชน์กับเรานะ ถ้ามันเศร้าหมอง เราก็พุทโธให้มันชัดๆ สิ ถ้ามันเศร้าหมอง เราก็กลับไปปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันปัญญาอบรมสมาธิ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันดี ขึ้นมา มันก็ชัดเจนขึ้นมา มันก็มีความสงบเข้ามา แล้วสงบเข้ามา นี่ฝึกหัดใช้ปัญญาอย่างนี้ ถ้ามันไม่เห็นกาย ไม่เห็นเวทนา ไม่เห็นจิตเห็นธรรม ก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ก็ใช้คำกำหนดพุทโธให้จิตใจมันผ่อนคลายให้จิตใจมีกำลัง แล้วพยายามค้นคว้า พยายามค้นหา

ข่ายของปัญญา เวลาปัญญา คุณิ คุณเรคาร์มันจับสิ่งแปลกปลอมเข้ามาในรัศมีของมัน จิตใจของเราถ้ามันผ่อนคลาย จิตใจถ้ามันสงบแล้ว มันจะหากิเลสอย่างไร ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นั่นละมันจับได้ จับได้เพราะสิ่งนี้ สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากจิต พอสิ่งนี้มันเกิดจากจิต เพราะจิตมันจับตรงนี้ไง ทางเดินของมันไง คุณิ เวลาเรคาร์มันจับวัตถุเข้ามาในข่ายในรัศมีของมัน มันต้องมีวัตถุใช้ไหม มันถึงจับของมันได้ ถ้าจิตมันผ่อนคลาย จิตไม่เห็นสิ่งใดเลย แล้วผ่อนคลายมัน ตั้งอยู่บนอะไรละ ผ่อนคลาย เรคาร์มันตั้งอยู่บนอะไร ถ้าไม่มีงาน ไม่มีเรคาร์ ไม่มีพลังงาน เรคาร์มันเกิดขึ้นมาได้ยังไง

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันผ่อนคลายๆ มันจะผ่อนคลายได้อย่างไรถ้ามันไม่มีภาวสวะไม่มีภพ คุณิ สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไปทั้งนั้น ถ้ามีที่มาที่ไป มันต้องมี มันต้องมี ถ้ามี เราค้นคว้าของเรา อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าวาสนาของคน ถ้ามันจับต้องได้ แล้วแต่จิตนะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าจับได้ จับได้แล้วมันสะท้อน อ้าว! เรคาร์ กว่ามันจะประกอบขึ้นมาได้ มันต้องประกอบขึ้นมาละ มันต้องมีเสามืออะไรต่างๆ ประกอบขึ้นมา มันถึงมีอาคาร มันถึงจะมีพลังงานต่างๆ มันถึงจะใช้ประโยชน์ของมันได้

จิตเวลาเวียนตายเวียนเกิด ปฏิสนธิจิต มันเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นต่างๆ ไอ้ที่มันจมกับกิเลสไป มันไม่รู้ไม่เห็นตัวมันเลย มันไม่เคยเห็น เห็นแต่ข้าวของเงินทอง เห็นแต่ยศถาบรรดาศักดิ์ เห็นแต่โลกธรรม ว่าสิ่งนี้เป็นประโยชน์ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จับต้องได้ มันไม่เคยจับต้องตัวมันได้ มันไม่เคยเห็นสิ่งใด มันถึงไม่เห็นอริยสัจ เพราะมันไม่รู้จักอริยสัจ มันถึงไม่ใช่พุทธศาสน์ มันไม่ใช่ศาสนา พุทธ ไม่ใช่การประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ไม่ใช่การประพฤติที่จะชำระล้างกิเลส

ถ้าการจะชำระล้างกิเลส เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นนักปฏิบัตินะ ถ้าปฏิบัติ มันต้องปฏิบัติเพื่อสังขารธรรม

เวลาคนเขาทำทางโลกกัน เขาต้องให้ศาลตัดสินๆ ใอันนี้มันไม่ต้อง บัจจัดตั้งๆ ครูบาอาจารย์ ท่านปฏิบัติมา ท่านรู้ของท่านว่าจะไรควรและไม่ควร ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่มันก็ต้องพยายาม ขวนขวายของผู้ปฏิบัติใหม่นั้นขึ้นมาให้มีกำลังขึ้นมา ให้จิตใจพ้นจากกิเลสชั่วคราวขึ้นมา

ถ้าพ้นจากกิเลสชั่วคราว สมาธิมันพ้นจากกิเลสชั่วคราว เห็นไหม คุณิ ฤทธิชีไพรเขาทำ ความสงบเข้ามา เขาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม หรือเขาไม่มีกำลังมากขึ้นไปที่เขาใช้ปัญญาได้ เขาก็มี ความสุขของเขา ฤทธิชีไพรเขาเหาะเหินเดินฟ้าได้ เขารู้วาระจิตได้ ภาพเทวิรู้อดีตอนาคอย่างละ ๔๐ ชาติ รู้หมด แต่ได้อะไรขึ้นมา มันได้อะไรขึ้นมาละ มันเป็นฉาน โลกีย์

แล้วถ้าผู้ที่เป็นชาวพุทธนักปฏิบัติจะ จะไม่รู้เรื่องสิ่งนี้หรือ

ถ้าเป็นสุขขวิปัสสโกนะ จิตสงบไปแล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิไป ถ้าปัญญาอบรมสมาธิมัน พิจารณาของมันไป มันชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอน เป็นโศคาบัน เป็นสัททาคามี เป็นอนาคามี จนสิ้นกิเลสไป สิ่งนี้เป็นสุขขวิปัสสโก สุขขวิปัสสโกคือใช้ปัญญาใคร่ครวญไปจนสิ้นกิเลสไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป สิ่งนี้ก็เข้าใจได้ แต่ไม่มีความชำนาญ

แต่ถ้าเป็นพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะใช้สมาธิ นี้เจโตวิมุตติ ถ้าเจโตวิมุตติ พิจารณาไป พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ เหาะเหินเดินฟ้าไปได้หมด ทำไมจะทำไม่ได้ ทำ ได้ทั้งนั้นนะ มันอยู่ที่ใครสร้างมา ใครมีกำลังมากน้อยแค่ไหนมา แต่ถ้าเป็นฤทธิชีไพรเขาเหาะเหิน เดินฟ้าของเขาได้ เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้นะ ไปเห็นอะไรแล้วแต่ที่มันเป็นเรื่องที่กิเลสชอบนะ พอ กิเลส สะคุด จบ

พระโพธิสัตว์ เห็นไหม คุณิ สิ่งที่ยังสร้างอำนาจาสนาบารมีอยู่ เขาคำนวณได้ เขารู้วาระ จิตได้ แต่นั่นก็เป็นเรื่องโลก ถูกก็ได้ผิดก็ได้ มันมีถูกมีผิดอยู่นะ แต่ถ้าพระโพธิสัตว์ที่กำลังมากขึ้น มันจะชัดเจนขึ้นๆ พระโพธิสัตว์ทหายผิดเยอะเยอะไป แล้วว่าโพธิสัตว์ๆ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของฉาน โลกีย์ เรื่องของโลก โลกกับธรรมๆ ใจ โลกกับธรรม ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เรื่องนี้ทำได้ แต่มัน ไม่ใช้การฆ่ากิเลส ทำได้ ทำได้เหมือนกัน ทำได้แล้วได้อะไรมา ได้อะไรมา

แต่ถ้าเราไม่ใช่พุ่มเฟื่อย เราไม่ให้มันเป็นแบบนั้น เราเข้าสู่อริยสัจ เพราะเราเป็นชาวพุทธ เรา เป็นชาวพุทธ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องการดับทุกข์ สิ่งที่เป็นเหตุสำคัญที่สุด สิ่งที่เป็นเหตุ

เผชิญหน้าคือการเกิดและการตาย การเกิดได้เกิดแล้ว แต่การตายวันไหนก็ไม่รู้ ถ้าการตาย เห็นใหม่ การเกิดและการตาย ถ้าชำระล้างกิเลส มั่นมหัศจรรย์ตรงนี้

ถ้าใครเห็นนะ คุณพิจารณา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาแยกแยะของมันไป พิจารณาไปมันก็ปล่อยๆ พอว่าปล่อยนะ ถ้าเป็นภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภวานา มันเริ่มมหัศจรรย์ ถ้ามหัศจรรย์นะ ธรรมจักรๆ จักรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักรๆ จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงมรรค ๘ เห็นใหม่

ญาณ อุทปาติ ปัญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ถ้าเกิดปัญญาญาณ เกิดปัญญาญาณ เกิดการสว่างไสว

ถ้าเราจิตสงบแล้วมันก็สว่างไสว แล้วต้องมาสว่างไสวอะไรอีกล่ะ

สว่างไสวแบบนี้สว่างไสวด้วยกำลัง สว่างไสวจิตสว่าง ถ้าจิตสงบแล้วไม่สว่างก็มี จิตไม่สงบ นี่จิต สมาธิคือสมาธิ สว่างไสวคือออกรู้ แต่เวลาที่เวลาจิตมันเกิดญาณ เกิดปัญญา เกิดความสว่างไสว คือเกิดการสำรอกกายออก ถ้าเกิดการสำรอกกายออก อริยสัจมันอยู่ที่นี้ ธรรมจักรถ้าจักรมันเคลื่อน มันเคลื่อนอย่างนี้

แล้วเคลื่อนอย่างนี้ เห็นใหม่ คุณ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การบันลือสีหนาท ถ้าคนรู้อย่างนี้ได้ เขาก็อธิบายได้ แต่ถ้าคนไม่รู้อย่างนี้ เวลาอธิบาย อธิบายเป็นโลก อธิบายเป็นวิทยาศาสตร์ ถ้าวิทยาศาสตร์ มันก็เป็นทฤษฎี แต่ว่าถ้าเป็นความจริง มันอธิบายเป็นวิทยาศาสตร์ แต่มีความจริง “ถามมาๆ” คนที่มีความจริงนะ มันจะบอกขั้นตอน บอกวิธีการ แล้วบอกคุณสมบัติ คุณสมบัตินี้ แต่ถ้าเราศึกษาธรรมทางวิทยาศาสตร์ เราบอกได้แต่ทางทฤษฎี แต่คุณสมบัติบางอย่างเราไม่รู้ ไม่มีทางบอกได้ ไม่มีทางบอกได้

สิ่งมันถึงบอกว่ามันเป็นเรื่องโลก ฤทธิชีไพรเขาทำของเขามาแล้วนะ ฤทธิชีไพรเขาทำ เขามีของเขาอยู่แล้ว แล้วฤทธิชีไพรเหาะเกินดินฟ้านี้ตกเลย เพราะอะไร เพราะในสมัยพุทธกาลมีเหาะไปเห็นนางก้านัลเขากำลังอาบน้ำกันอยู่ เห็นภาพตรึงใจ มันก็จบแล้ว ตกมาเลย นี้อยู่ในพระไตรปิฎกมี

แต่เวลาพระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์ สมัยพุทธกาลนะ พูดอย่างนี้แล้วมันสะเทือน ขนาด สมัยพุทธกาลพระอรหันต์มากมายมหาศาล แต่ทำไมคหบดีเขายังห่วงใยว่าพระอรหันต์มีอยู่จริง หรือเปล่าๆ ถ้ามีอยู่จริง เขาถึงเอาไม้จันทน์มาทำเป็นบาตร แล้วเอาไม้ไผ่ ๒ ลำต่อขึ้นไป แล้ว ประกาศ ถ้ามีพระอรหันต์จริง ให้เหาะขึ้นไปเอาไม้จันทน์นี้ ข้าพเจ้าอยากพบพระอรหันต์ เพราะ ข้าพเจ้าไม่รู้จักพระอรหันต์ ข้าพเจ้าวัดค่าพระอรหันต์ไม่ได้ ประกาศแล้วประกาศเล่า ไม่มีคนขึ้นไปเอา จนคหบดีนั้นท่านเสียใจ เสียใจว่าพระอรหันต์สมัยพุทธกาลคงไม่มีแล้วละ

ฉะนั้น มีเดียรฉิย์ ฉีรฉิย์ปลอมเข้ามา มากับลูกศิษย์ แล้วนัดกันไว้บอกว่า เราไปถึง เรา ทำท่าจะเหาะนะ แล้วลูกศิษย์ก็ดึงไว้ละ “อาจารย์ไม่ต้องเหาะหรอก ของมันเล็กน้อยเท่านั้นจะไป เหาะทำไม” นี้อยู่ในธรรมบท ไปอ่าน

พอพวกเดียรฉิย์มาก็ทำท่าจะเหาะอย่างนั้นนะ แล้วไม่เหาะสักที สุดท้ายแล้วบอกว่าไม่ เหาะ ลูกศิษย์บอกไม่ต้องเหาะหรอก ของเล็กน้อย ให้คหบดีเอาลงมาเถอะๆ ไปพยายามจะตะล่อม เขา เขาไม่ฟัง คหบดีไม่ฟัง เขาก็โพนทะนาอยู่อย่างนั้นนะ

พระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์บิณฑบาตผ่านอยู่ทุกวัน บิณฑบาตผ่านไปผ่านมา พระโมคคัล ลานะก็บอกลูกศิษย์บอกว่า เธอต้องเหาะขึ้นไปเอา เพราะว่าคหบดีเขาโงมดี เขว่ามันไม่มีมรรคมี ผลแล้วละ ลูกศิษย์ก็บอกว่าพระโมคคัลลานะต้องเหาะขึ้นไปเอา นี่คนที่เหาะได้ มีฤทธิ์มีเดชเหาะ ได้ เขายังเก็งกันอยู่อย่างนั้นนะ เพราะเขาไม่อยากแสดง

สุดท้ายแล้วลูกศิษย์ของพระโมคคัลลานะเหาะขึ้นไป ฉวยเอาบาตรไม้จันทน์นั้นเหาะรอบ เมือง ๗ รอบ แล้วลงมา คนฮือฮามาก ต่อไปนะ เวลาใครจะไปบิณฑบาตที่ไหน เขาไม่ใส่บาตรให้ กิน ต้องเหาะก่อน เหาะแล้วถึงใส่บาตร มันล่ำลือไปจนถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกพระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์เข้าไป “เธอทำอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริงๆ พระเจ้าข้า”

“เธอเอาไม้จันทน์นั้นไปทูปทำลายซะ”

แล้วบัญญัติไว้ว่าห้ามอวดอูตริ ห้ามทำ เพราะทำแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ว่าถ้าทำอย่างนี้แล้ว ศาสนามันจะยิ่งเสื่อมลง เสื่อมลงเพราะอะไร? เสื่อมลงเพราะพูดถึงถ้าเขาฟัง สัจธรรม แล้วเขาปฏิบัติ เขาจะพ้นจากทุกข์ แต่นี่ใครมาก็จะเหาะๆ แล้วพระอรหันต์ต้องเหาะ ไม่

เหาะไม่ใช่พระอรหันต์ มันก็ไม่ใช่พระอรหันต์เกี่ยวกับการเหาะ พระอรหันต์มันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติต่างหากละ นี่พูดถึงถ้าเราปฏิบัติเอาสังขารมันต้องเรื่องสังขาร

ถ้าสังขาร เอาตรงนี้ อย่าไปวิตกกังวล ถ้าวิตกกังวล เรื่องฉันทโลกีย์พูดกันได้เลยแบบวิทยาศาสตร์ ตอนนี่แสงเลเซอร์เขาทำได้ทั้งนั้นนะ เขาจะวาดภาพสิ่งใดบนท้องฟ้าได้หมดเลย วิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ เขาทำได้ เขาทำให้เราเห็นภาพได้ แต่เราทำไปแล้วนะ คนทำ มันทำขึ้นมาแล้วมันมีเครื่องยนต์กลไกทำ แล้วจิตละ แล้วจิตคนละ แล้วความจริงละ แล้วสังขารละ

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราะ มันเป็นความจริง ความจริงมันต้องจริงที่สังขารจริงที่ในหัวใจนั้น ถ้าหัวใจนั้นเป็นความจริงมันจะย้อนกลับมาๆ แล้วภาวนามยปัญญา จักรมันเคลื่อน แล้วจักรมันเคลื่อน เพราะปัญญาอย่างปัญญาอย่างใด? ปัญญาเกิดจากการภาวนา ภาวนาล้วนๆ ปัญญาไม่เกิดจากการศึกษา ปัญญาไม่ได้เกิดจากการจำ แต่เกิดจากการภาวนา

ถ้ามันเกิดจากการภาวนานะ จักรถ้ามันเคลื่อนนะ มันเคลื่อนอย่างไร นี่เห็นความมหัศจรรย์อย่างนี้ นี่ถึงสำคัญ ถ้าเห็นความมหัศจรรย์อย่างนี้เกิดขึ้นกับใจ มันเป็นมรรคเป็นผล เป็นธรรมะส่วนบุคคล

จิตใจดวงนั้น เห็นไหม คุณ เวลาเราปฏิบัติเริ่มต้น เราล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลาน เพราะว่าเราเป็นผู้ที่ปฏิบัติใหม่ เราใช้สติใช้ปัญญาใคร่ครวญของมัน ถาม ถามใจตัวเอง มีปัญหา ถามเข้าไปในใจของตัวเอง แต่เราไม่ทำอย่างนั้น ให้แต่กิเลสมันจับคันออกมา มันมีแต่แรงปรารถนาจับคันออกมา มันมีแต่กิเลสคัน นี่ใจจมไปกับมัน ใจจมกับกิเลส

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรมๆ ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถามมันกลับไป ถามมันกลับไป ถ้าถามกันด้วยเหตุด้วยผลนะ ถามมันกลับไป ถ้าปัญญาเราดีขึ้น ปัญญาเรามีความมั่นคงขึ้น เราจะมีปัญหาถามย้อนกลับไป ถ้าย้อนกลับไป มันเบาละๆ เห็นไหม สิ่งที่ปัญญามันย้อนถามกลับไปๆ จนจิตใจมันอ่อน จิตใจควรแก่การงาน จะทำความสงบของใจมันก็ได้ง่ายขึ้น มันมีประโยชน์มากขึ้น ถ้ามีประโยชน์มากขึ้น แม้แต่จิตสงบมันก็แตกต่างแล้ว ใจเรื่องฉันทโลกีย์ เรื่องเหาะเห็นเดินฟ้า เรื่องรู้วาระจิต ไม่ต้องไปยุ่งกับมัน เพราะนี่จะทำให้การปฏิบัติเสียหาย

การปฏิบัติของเรามันลุ่มลึกคลุกคลานมาแล้วใช่ไหม การทำปฏิบัติมันก็ลุ่มลึกคลุกคลานมาขนาดไหน แล้วพอได้สมาธิมา ได้สิ่งใดมา ใจสิ่งที่ว่ามันทำได้ทำไม่ได้ มันอยู่ที่วาสนาของคน ถ้าคนมีวาสนานะ มันมาเองเลย มันมาเอง เขาว่างไว้ รู้แล้วผ่านๆ นี่มันเป็นดอกไม้ข้างทาง มันเป็นคนดอกไม้ มันเป็นคนดอกไม้ที่ต้องการให้เราคิด มันเป็นการต้องการให้จิตนี้ติด ติดกับอยู่ตรงนี้ นี่ ใจ ใจมันจมกับกิเลสใจ

แม้แต่ปฏิบัติขึ้นมาพอมีแนวทาง มีกำลังที่เราจะเดินเห็นไป เราจะมีกำลังที่จะเดินมรรคไป ทำไมจะต้องไปติดกับดอกไม้ ดอกไม้แสนสวย ดอกไม้กลิ่นหอมข้างทางที่หลอกให้แมลงผึ้งมันไปติดอยู่นั่นละ ถ้าเราละสิ่งนี้ เราทำความสงบของใจเข้ามามากขึ้นๆ เราวางไว้ๆ ถ้าเราปฏิบัติของเราไป ถ้าจิตมันชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป สมบัติของเราก็เป็นสมบัติของเรา ลายพิมพ์นิ้วมือนี้เราจะลอกมันทิ้งได้ไหม ลายพิมพ์ของจิต อำนาจวาสนาของจิต ใครสร้างสิ่งใดมามันก็อยู่กับจิตนั้นนะ มันอยู่ตรงนั้น มันไม่หายไปไหนหรอก

แต่ถ้าลายพิมพ์นิ้วมือ เราใส่ถุงมือซะ ลายนิ้วมือก็ไม่มีแล้ว นี่ก็เหมือนกัน จิตของเราจะมีอำนาจวาสนาอยู่ ถ้าจิตมันสงบแล้วออกใช้ปัญญาไปเป็นอริยมรรค ออกใช้ปัญญาไปเป็นธรรมจักร ที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ญาณ อุทปาติ ปัญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่มันเกิดอำนาจวาสนา มันจะไปของมัน ไปให้กิเลสไปจมกิเลสซะ ให้กิเลสมันสวมใจไว้ซะ คูสิ ลายพิมพ์นิ้วมือ เราใส่ถุงมือมันก็พิมพ์ไม่ได้แล้ว นี่อำนาจวาสนามันก็มี เราก็จะเดินหน้าไป แล้วทำไมกิเลสมาครอบงำ

ถ้ากิเลสมันไม่ครอบงำ เห็นไหม กิเลสมันครอบงำอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมัน ว่ามันไม่ครอบงำ ไม่ครอบงำก็เพราะว่าสติปัญญาของเรา สติปัญญาของเราต่อสู้กับมัน พิจารณา กับมันเพื่อประโยชน์กับเรานะ

พื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติวางไว้แบบนี้ ถ้าพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัตินี้ เราทำของเราได้ เราทำความสงบของใจได้ อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจ อย่าใจเร็วด่วนได้ อย่าไปทอนกำลังใจของตัวเอง วางมาตรฐานของเราให้ได้ จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ มันต้องจับได้

คนฝึกหัดใช้อยู่ กิเลสอยู่กับเรา เรามีอวิชชา มีพญามาร แล้วมารมันก็มีลูกมัน มีเหลนมัน มีหลานมันอยู่ในใจของเรา ถ้าเราจับของเราได้ จับกายครั้งแรกได้ จับสติปัญญา ๔ ได้ครั้งแรก มัน

จะเป็นการพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม โดยสติปัญญา ๔ โดยตามความเป็นจริง แล้วถ้าชำระล้างได้มันจะชำระล้างสักกายทิฏฐิ

แล้วถ้าจิตสงบลึกมากขึ้น ถ้าเราจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรมได้อีก พิจารณากายซ้ำ มันจะเกิดเป็นธาตุ ๔ มันจะเข้าสู่สถานะเดิมของเขา จะทำลายอุปาทานความยึดมั่น เห็นไหม กาม ราคะ ปฏิฆะอ่อนลง

แล้วทำความสงบของใจให้มากขึ้น จะเริ่มเป็นมหาสติมหาปัญญาแล้ว เพราะจิตมันละเอียดขึ้น ถ้าจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรมด้วยความเป็นจริง มันจะเป็นอสุภะ เพราะอสุภะมันจะเป็นคู่ต่อกรกับสุภะ

สุภะคือความสวยความงาม อสุภะคือเป็นสิ่งที่สำรอกคายออก แล้วถ้ามันชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป ถ้าจิตสงบเข้าไป ถ้ามันจับนะ จับสติปัญญา ๔ จับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรมตามความเป็นจริง กายที่ละเอียดที่สุดคือภวาสวะคือตัวภพ ตัวภพที่มันลึกซึ้ง มันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไปๆ ถ้าทำลายภวาสวะทำลายภพ ถ้าทำลายภพ ถ้ามันเป็นสิ่งที่ละเอียด เป็นปัญญาการ มันปัญญาอันละเอียด ทำลายอันนั้นไป มันสิ้น มันพ้นจากอันนั้นไป เห็นไหม

ถ้าเห็นกายครั้งแรกมันเป็นการพิจารณากายโดยสักกายทิฏฐิ

พิจารณากายครั้งที่ ๒ กายที่คืนสู่สถานะสภาพเดิม นั่นก็เป็นกาย

ถ้าพิจารณากายครั้งที่ ๓ มันจะเป็นกายของอสุภะ อสุภะคือกามราคะ

ถ้าเป็นกายขั้นสุดท้าย กายของรูปกายที่จิตมันสร้างภาพ ภวาสวะตัวภพ ตัวฐาน ตัวต่อของมัน นี่พิจารณาซ้ำๆ เข้าไป มันจะละเอียดลึกซึ้งเข้าไปเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป

ฉะนั้น คำว่าพิจารณาอสุภะ พิจารณากาย มันมีของมันเป็นขั้นเป็นตอน คำว่าเป็นขั้นเป็นตอน นี่มรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ ถ้าเราปฏิบัติไป มันจะมีเหตุมีผลของมัน

เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ เพื่อประโยชน์กับใจดวงนี้ ใจดวงนี้มันจวมกับกิเลส มา ใจจวมกิเลสมันก็เวียนตายเวียนเกิด แต่เพราะเรามีอำนาจาชาสนา เห็นไหม คุณิ ทางโลกเขานะ ประเพณีวัฒนธรรม การศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น วัฒนธรรมแต่โบราณเรา เรามีการคมนาคมทางน้ำ เขา

สร้างเรือนแพอยู่ตามน้ำไปเพราะมีการคมนาคมทางน้ำ เดิยวันนี้โลกเจริญขึ้น เขามีการคมนาคมทางบก เราห่างเหินกันมา ห่างเหินกันมาจนเราดูแต่สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นเรื่องของทางโลก

ถ้าเรามีจิตใจของเรา เราปฏิบัติของเรา เรารักษาใจเราเพื่อประโยชน์กับเรา โลกจะเจริญขนาดไหนมันเรื่องโลกนะ แต่เรื่องธรรม เรื่องธรรมคือความสุขความทุกข์

ในมหายานบอกว่า “สิ่งที่เป็นภัยเฉพาะหน้าที่สำคัญที่สุดคือการเกิดและการตาย” ฉะนั้น เขาพยายามจะปฏิบัติของเขาด้วยความเข้มข้นของเขา ถ้าชำระล้างการเกิดและการตายสิ้นไปจากใจของเขาได้ เขาถึงจะพอใจ

ฉะนั้น ของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติกัน เราต้องทำความจริงของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา รักษาใจของเราอย่าให้ใจมกิลีส เอวัง